

A gyermeki várakozástól az ünnep örömeig

Amíg olyanok nem lesznek, mint a gyermekek, nem lesz ünnepek. Mert a gyermek még hogyan várja az ünnepet? Az ajándéokra fókuszál.

☞ 5. oldal

Mindent megteszünk, megveszünk és megeszünk

December hónapban a karácsonytól hangos minden. A boltok kirakatai roskadoznak a karácsonyi dekorációtól, a reklámok elárasztanak ajándékvásárló akciókkal.

☞ 8. oldal

Új gyülekezeti ház épül Paptamásiban

A tervek és a szükséges dokumentáció elkészítése és jóváhagyása után megkezdődhetett a Paptamási Református Egyházközség gyülekezeti házána az építése.

☞ 13. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2023. DECEMBER • 34. évf. 23-24. szám • Ára 5 lej

Református kápolna Nagyváradon

Ünnepélyesen átadták november elsején a Sulyok István Emlékkápolnát a nagyváradi Rulikowski temetőben.

Sulyok István (1859–1944) a Királyhágómelléki Református Egyházkerület első püspöke volt, aki 1920 után, a reménytelenség időszakában vállalta a szolgálatot, és szervező, intézményteremtő munkásságával megerősítette az egyházkerületet.

Igehirdetésében Bogdán Szabolcs János püspök azt hangsúlyozta, hogy a feltámadásba vetett hit nélkül az élet reménytelen és félelmeimmel teli. A kápolnában az életet fogják hirdetni az ott szolgáló lelképásztorok, az örök életet, hiszen Krisztus a feltámadásával diadalt aratott a halál felett.

Az eseményen részt vett Ciprian Olinici vallásügyi államtitkár, Kiss-Parciu Péter, a magyarországi Külgazdasági és Külügyminisztérium váradi születésű helyettes állam-

titkára, Szabó Ödön parlamenti képviselő, az RMDSZ Bihar megyei szervezetének ügyvezető elnöke.

A nagyváradi református lelkészek nevében Módi József újvárosi lelkész mondott köszönetet az egyházkerületnek azért, hogy méltó helyet teremtett a feltámadás örömmüzenetének hirdetésére. Ezt követően a nagyváradi kántorkórust hallgathatták meg a jelenlévők. Az ünnepségen jelen volt Csűrű István nyugalmazott püspök, akinek a szolgálata alatt letették a kápolna alapkövét, valamint Demeter Katalin, Magyarország Kolozsvári Főkonzulátusának konzulja.

A kápolnát Némethy László tervezte. Az átadáson bemutatták Deák Árpád szobrászművész Sulyok Istvánról készített plakettjének gipszlenyomatát, amelynek alapján elkészül majd a Sulyok-emléktábla.

WAGNER ERIK

Az ünnepekre hangolódva – a „megszentelt idő”

Az ünnep olyan, mint egy szünetjel a zenében: alkalom az erőgyűjtésre, a megpihenésre, az elcsendesedésre, az énrre, az Istenre és emberre való figyelésre, a feltöltődésre.

Ritmikusan ismétlődő rítus az ünnep. Tánzos Vilmos szerint a ritmus, ugyanúgy, mint a dallam és a rítus, felidéz, megtisztít; a rítus szent. Az embernek tehát úgy van szüksége a rítusra, mint ahogyan a zenében, a zenei ritmusban szükség van a szünetjelre, mely nélkül nincs dallam és harmónia. Ez teremt egyensúlyt és rendet a kapcsolatrendszerünkben.

A rítus az identitásunkat, az emlékeztünköt, a régiek folytatását jelenti, kilépést az egyéni és belépést egy közösségi szférába, egy új szerepkörbe. Egy átmenetet sejtet, melyhez hangok, ritmus, ének, zene és különböző mozdulatok társulnak. Ezek egy szertartásban manifesztálódnak, a szertartás pedig egy olyan rítus Székely Csilla szerint, „amely a test és a lélek imája”, és amely nem oldja meg ugyan a problémákat, de az egyént tovább segíti, egyfajta átváltozást idézve elő. Az átmeneti rítusok feszültséggel terhesek, hiszen egyrészt elválasztanak és leválasztanak a komfortzónát jelentő közösségtől, és egy új, még idegen csoportba illesztenek vissza: a gyermekből és az ifjúból a közösség felnőtt korú tagja lesz, a leányból feleség, a feleségből a temetési rítusban pedig özvegy.

(Folytatás a 2. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

Az ünnepekre hangolódva – a „megszentelt idő”

(Folytatás az 1. oldalról)

Az ünnepet jó, ha megelőzi egy ráhangolódási időszak. Sokan azért nem tudják átélni mélyen az ünnep lényegét, mert hiányzik a ráhangolódás ideje. Előfordul, hogy valaki négy órákor még a munkahelyén van, hat órákor pedig a szentestei istentiszteleten. Régebben a pásztorjátékok tanulását novemberben kezdtük el, és a felkészülés időszaka segítséget nyújtott a ráhangolódásban, ugyanis ezeken az alkalmakon nemcsak megtanultuk a szöveget, hanem be is építettük Máriát, Józsefet, a pásztorokat, az angyalokat stb. magatartását és viselkedését. A régi korok embere a megszentelt időben és megszentelt térben élte az ő életét. A megszentelt idő azt jelentette, hogy az életnek volt egy ritmusa, a megszentelt tér pedig azt, hogy egy rendezett világot tapasztalt maga körül. Ez az, ami manapság hiányzik.

A Biblia első lapjain már találkozhatunk az ünnep gondolatával: a negyedik napon, amikor Isten megteremtette a Napot, a Holdat és a csillagokat, elválasztotta a nappalt az éjszakától, de a hétköznapokat is az ünnepnaptól. Mondhatnám azt, hogy a Biblia első lapjain a teljesítmény kényszer alóli felszabadulását adja Isten az embernek. Az ünnepeknek emellett identifikációs hatásuk is van. Izrael népének ünnepeiben Isten volt a központ, aki hatalmasan cselekedett: Ő hozta ki Egyiptom földjéről őket, Ő volt az, aki feltámasztotta a Fiát, aki elküldte a Szentlelket stb. Az ünnep középpontjában tehát nem az ember kapott helyet, hanem az ember ünneplte magát, hanem ráhangolódott a transzcendensre, Istenre, de a közösségre és egyben magára is. Az ünnep fontos mozzanata tehát az egymásra hangolódás is.

Az istentiszteleteink rítusaiban helyet kap a ráció mellett az emóció, az érzelem is. Ebben a kapcsolatban az individuum megerősödik, és átéli a közösség befogadó, támogató és segítő jelenlétét. Élünk ezzel az Isten által ajándékba kapott lehetőséggel!

DR. KIRÁLY LAJOS

Íme, nagyobb van itt!

„Íme, nagyobb van itt Salomonnál... íme, nagyobb van itt Jónásnál!” (Lk 11,31–32)

Jézus fel kíván rázni sokszori közömbösségünkől, belefásult tompaságunkból, elzárkózásunkból. Felingerel, „iriggyé” akar tenni. Meg tudta-e tenni?

Íme, lásd meg, vedd észre: mindenkinél nagyobb van itt! Jézus mindenkinél nagyobb szeretne nőni a te szívedben, a te szemedben. Meg tudta ma tenni veled, vagy te vagy a nagy? Várod azt, hogy emberek dicsőítsenek, nagynak mondjanak, vagy lábai elé hullva megalázkodsz már Előtte?

Jézus nem tűrte el azt, hogy a Lélek munkáját káromolják. Népet gyógyítja, tisztítja, formálja, alakítja, mindent megtesz értük, hogy megtartásra való nép, nemzet legyenek, hogy ne a kárhozát fiaivá, hanem az üdvösség gyermekeivé váljanak.

Jónás prédikálására megtért Ninive. Jézus szavára követelőznek, zúgolódnak, megkeményednek, eltompulnak, s Jézus kész ezért a népert is, és minden gonosz emberért, aki így szavának ellenáll, kész keresztre menni, vért adni. Minden földi bölcsesség helyett nagyobb bölcsességgel szóló Királyunk Ő, Aki csodá-

tos országába akar minket bevinni. Minket, kik annyi minden más után vágytunk.

Salomonnál is nagyobb van itt. Számunkra az Ő szavai igazán kívánatosak már? Sába királynője messziről is eljött, mindent megtett, hogy hallja Salomon tanítását. Mindennél fontosabb volt számára: le ne maradjak, ki ne maradjak, ott legyek! Bibliát olvassak, imádkozzak, Istennel való kapcsolatomból erősödjek!

Mi jellemezte az utóbbi hetekben, napokban életedet? Mindent megtettél, hogy ez így legyen? Vagy sok minden más, valami jel, valami különlegesség kellett? Elvonhatják figyelmüket a legfontosabbról, Arról, Aki ott áll közöttük. Néznek Rá, és nem látják igazán, s nem becsülik Őt. Egyik tanítványa majd harminc ezüstpénzre becsüli.

Jézus ma is kínálja, felkínálja Magát nekünk. Íme, nagyobb van itt Jónásnál, nagyobb van itt Salomonnál! Isten őrizzen meg bennünket mindenféle olyan elzárkózástól, lelki tompaságtól, mint ami azt a gonosz nemzedéket jellemezte! Örüljünk a köztünk járó Királyunknak, s annak, hogy mi hallhatjuk szavát!

SEBESTYÉN LÁSZLÓ EDE

Az ünnepben rejlő lehetőség

„A hetedik hónapban, a hónap első napján szent összegyülekezések legyen. Semmi hétköznapi munkát ne végezzetek. A kürtzengés napja ez nektek” (4Móz 29,1).

Vannak napok, amelyek könnyen telnek, és vannak, amelyek nehezebben. Vannak napok, amelyekben a munka dominál, és vannak olyanok is, amelyekben felfrissülünk. Vannak ünnepnapok, amelyekben megállhatunk, találkozhatunk Istennel és egymással. Az ünnep erre néz. Minden ünnepben Isten meg akarja mutatni a lényegét. A fenti ige is egy ilyen ünnepnapot mutat meg, amikor a nép összegyülekezik.

Az ünnepben lehetőség van kiszakadni a rutinból. Megtapasztalni a mást. Lehet más az élet. Ezt a változást nem mi hozzuk létre, hanem Ő, aki az Alkotó. A találkozás légkörét is Ő garantálja: „szent összegyüleke-

zésetek legyen”. Itt találkozunk magával az Isten Szentségével. Az Ő Szentsége átjárta az Ő népének ünnepnapjait, de a hétköznapjait is. A mennyei Atya Szentsége az Ő Fiában, a Krisztusban öltött testet. Láthatóvá vált a Szentség a bukott világban. A Szentség ma is láthatóvá válik, ott, ahol az ember észreveszi. Jézus Krisztus azt mondta: „... én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20). A 482. ének ezt a gondolatot fogalmazza meg: „Velem vándorol utamon Jézus”. Hadd érezzük át ennek a gondolatnak a valóságát, hadd adjon erőt, amikor a külső szürkület rátelepszik a lelkünkre.

Amikor most ezt az áhítatot olvasod, engeddd, hogy a lelked néhány percig csendben tudjon maradni! Hadd ölelje magához a szívünket a Szent Isten. Ámen.

TÖRŐ ATTILA MIKLÓS

Krisztus közeleg

„Ímé, eljő a felhőkkel...” (Jel 1,7/a)

Jézus visszajön. János apostolt ez a remény élteti. A kortársaival együtt nehéz időket él meg. A rómaiak Jeruzsálemet a földdel tették egyenlővé. A Vezúv városokat borított be hamuval. Szegénység, fájdalom és éhség uralkodott mindenütt. A keresztyéneket pedig üldözni kezdték. Félelmetes idő volt ez számukra. Zűrzavar, felfordulás, összeviesszag volt mindenütt. Mit várhat ilyen helyzetben Isten népe? „Megölnek bennünket is, mint a mi Urunk Jézus Krisztust?” – kérdezhették a keresztyének.

BÁTORÍTÁS

János apostol helyzete sem volt rózsás. A császár Pátmosz szigetére száműzte. Ám ez János apostolnak egy kapu lett a menny felé. Innen jött a bátorítás neki és az üldözött keresztyén egyháznak: Jézus jön!

Elért-e már ez az örömmüzenet hozzád, hozzánk? Tudsz-e örülni ennek az üzenetnek? Fontos-e számunkra Krisztus visszajövele? Minden vasárnap vallást teszünk arról, hogy Krisztus visszajön és megítéli az élőket és a holtakat. S mégis kérdezem: Vágyunk-e mi Jézus visszajövele? A problémáinkkal legtöbbször a földi felsőségekhez, hatóságokhoz fordulunk. Jó lenne tudatosítani magunkban, hogy csak idegenek, jövővények vagyunk ezen a földön.

JÉZUS JÖN

Ez az örömhír az adventi időben hangsúlyosá válik: „Ímé, eljő a felhőkkel...” (Jel 1,7/a). Jó lenne, ha úgy olvasnánk ezt az örömhírt, hogy meg is értenénk és tudatosítanánk magunkban, hogy Jézus valóban jön! Hogyan és mikor jön – erről nem beszél az apostol. Ő csak azt akarja tudatosítani bennünk, hogy Jézus jön! Márk evangéliumában is ezt olvasuk: „Betelt az idő, és elközelített az Istennek országa; higgyetek az evangéliumban” (Mk 1,15). Máté evangéliumában is szó van Jézus visszajövele: „És akkor feltetszik az ember Fiának a jele az égen. És akkor sír

a föld minden nemzetsége, és meglátják az embernek Fiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel” (Mt 24,30).

Figyeljünk hát Jézus második eljövetelenek híradásaira. Dániel próféta látja az emberfia eljövetele: „Látám éjszaka látásokban, és íme az égnek felhőiben mint valami emberfia jöve; és méne az öreg korúhoz, és eleibe vivék őt” (Dán 7,13). Minden nép látni fogja Őt a saját szemével. Akkor el kell hogy ismerjék Őt mint Királyt, imádniuk kell Őt, és az Ő uralma örökké fog tartani.

KÍSÉRTÉS

Íme, Jézus jön! Lehet, hogy sokan nem törődnek ezzel, de az igazság akkor is megmarad: Jézus visszajön! Az igazság kimondásához nem kell sok szó. A hazugságot annál inkább szeretné bizonyítani ez a világ. Az igazságnak nem kell sok bizonyíték. Sőt azt olvassuk a Jelenések könyvében, hogy Jézus visszajövele hamar meg fog történni. Azóta körülbelül 2000 év telt el. Úgy tűnik, hogy aminek hamar meg kellett történnie, mégsem történt meg. Ez meggyengítheti a Krisztus visszajöveleiben való hitünket. A kísértés mindenütt és mindenkor jelen van. Mégis a Jézus visszajöveleéről szóló hír az örökké Élő Jézus Krisztus fényébe helyezi életünket.

Törekedjünk arra, hogy Jézus Krisztus legyen életünk középpontjában!

Karácsonykor a jászolbölcsőben feküdt. Ott még nem nagyon gondol az ember az ő visszajövele.

Ám nagypénteken már hangzik a keresztről Jézus Krisztus hét szava, s halljuk, hogy Ő ott és akkor legyőzte a bűnt és meggyőzte a halált.

Húsvétkor gondterhelt, szomorú asszonyok mentek a sírhoz, és onnan vitték a hírt Péternek és a többi tanítványnak, hogy Jézus él.

Mennybemenetelkor halljuk Üdvözítőnk szavait: „Íme, én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20/b).

A keresztyén világ nem visszafelé néz! Mi sem! Íme, Ő jön! És mi imádkozunk: Urunk Jézus, jöjj hamar!

CSOMAY ÁRPÁD

**Ragyogd be
szívemet
fényeddel!**

„Várom az Urat, várja a lelkem,
és bízom ígéréteben” (Zsolt 130,5).

Kegyelmes Istenem!

Köszönöm, hogy megszólíthatlak az adventi időszakban. Hálás vagyok, amiért megváltott gyermekedként tudhatom azt, hogy az egész földi életem folyamatos várakozás. Te azt ígérted, hogy visszajössz ítélni élőket és holtakat – ne hagyj engem készületlenül elveszni, Uram!

Az eljöveteledre való várakozás mögött több vágyam is megjelenik: szeretnélek látni, szeretnélek közel érezni magamhoz, szeretnék minél többet veled lenni. Pedig te közel jössz hozzám, csak nekem nehéz ezt felismerni. Ott vagy az egyéni csendben, az igehirdetésben, és ott vagy a másik emberben is. Felemeltél felebarátom kezei által, vigasztaltál szavai által. Mikor beteg voltam, sebeimet kötözted, ennem, innom adtál, meglátogattál. Te voltál velem a magasságokban és a mélységekben is. Kezed nyomát fedezem fel életemben. Hálából szeretnék neked szolgálni. Segíts észrevenni az elesettet, segíteni a rászorulón, gondoskodni azokról, akiket rám bízta.

Kérlek, Uram, karácsonyhoz közeledve még inkább ragyogd be szívemet fényeddel. Úzd ki onnan a sötétséget, hogy rajtam keresztül világíthass másokra is. Annyi a külső fény és csillogás, ami eltereli rólad a figyelmemet. Segíts, hogy ne a hangulatom és az érzelmeim vezéreljenek ebben az időszakban, hanem egyedül a te világosságoddal kirajzolódó út álljon célként előttem. Alázatos szolgád szeretnék lenni. Vizsgálj meg engem, változtass a te tetszésed szerint, és vezess az örökkévalóság ösvényén! Ámen.

VÉKONY DÓRA

A karácsonyi fények bűvöletében

Már gyermekkoromban is szenteste együtt ment a család templomba. Izgatottan vártam az esti istentiszteletet, hiszen a gyermeki szemnek és szívnek káprázatos, fénylő karácsonyfa ott várt a templomban. Hazafelé tartva kíváncsian nézelődtem, hogy hol járt már a Jézuska, melyik ablakban ragyognak a karácsonyfa fényei, de a legszebb, legörömtelibb pillanat az volt, amikor hazaérve ott fénylett a fenyőfa a sötét szobánk közepén is.

HELYÉNVALÓ-E EZ A NAGY RAGYOGÁS?

Ma már az akkori időkhöz képest fényárban telnek a karácsonyi ünnepek, hiszen díszkivilágítás van utcákon, tereken, házakon és templomokon kívül és belül. Helyénvaló-e ez a nagy ragyogás karácsony ünnepében? Igen, hiszen a fény már a kezdetektől fogva kapcsolódott a karácsony ünnepéhez. Mert miről is szól a karácsony? Nem másról, mint Krisztus születéséről. Jézus születésekor pedig, tudjuk az Írásból, egy fényes csillag napkeleti bölcseket vezetett Betlehembe: „Íme, a csillag, amelyet láttak napkeleten, előttük ment mindaddig, amíg odaérve meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt” (Mt 2,9). Ezért kerül csillag karácsonyfáink tetejére, mert az a betlehemi csillagot jelképezi. A betlehemi éjszakában nyájukat őrző pásztoroknak is nagy fényesség jelent meg az első karácsony éjszakáján: „És az Úr angyala megjelent nekik, körülragyogta őket az Úr dicsősége” (Lk 2,9). Ezért is jelent meg a karácsonyfán régebben a gyertya, manapság a fényfűzér, hogy emlékeztessen az első karácsony fényeire, a mennyei ragyogó dicsőségre.

A NÉP, AMELY SÖTÉTSÉGBEN ÉL, NAGY VILÁGOSSÁGOT LÁT

Azonban a legnagyobb dolog, amit a mindenkori karácsonyi fények hirdetnek az, amit Ézsaiás próféta hirdetett: „A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a homály földjén lakókra világosság ragyog” (Ézs 9,1). Ezt a próféciát látja beteljesedni Máté evangélista is Jézusban, hiszen idézi is: „hogy beteljesedjék az, amit Ézsaiás prófétált: »Zebulon földje és Naftáli földje, a Tenger mellette, a Jordánon túl, pogányok Galileája! A nép, amely sötétségben él, nagy világosságot lát, és akik a halál árnyékának földjén élnek, azoknak világosság támad«” (Mt 4,14–16). Hiszen Jézus Krisztusban az igazi világosság jött el a sötétségben, a halál földjén lakó emberiség számára. Erről tesz tanúbizonyságot János apostol is: „Az Ige volt az igazi világosság, amely megvilágosít minden embert: ő jött el a világba. Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, telve ke-

gyelemmel és igazsággal” (Jn 1,9.14). Vagy ahogy Ő maga is vallja: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága” (Jn 8,12). A karácsonyi fények tehát a sötét világba eljött igazi Világosságot hirdetik. Hiszen ezért lett december 25. is kiválasztva karácsony ünnepének (ugyanis nem tudjuk pontosan Jézus születésének napját), mert a téli napforduló után, amikor is leghosszabb az éj sötétje, nőni kezd a világosság, a fény diadalt arat a sötétségen, mint ahogy Krisztus diadalt aratott a bűn és a halál felett.

A PAZARLÓ FÉNYEK ELFEDIK A VILÁG VILÁGOSSÁGÁT

De azért a mai fényárban úszó karácsonyok okoznak egy kis keserű szájját is. Olvasom a nagyvilág hírei között, hogy tavaly egy német házaspár 444 karácsonyfát állított fel a lakásában, hogy 2006-ban a kölni dóm előtti fenyőfa 150 000 égősorral lett feldíszítve, hogy 2018-ban egy ausztrál férfi félmillió égővel díszítette fel a saját házát. S itt, a közvetlen környezetünkben is egyre szebb és fényesebb karácsonyi díszkivilágításokat figyelhetünk meg. A keserűséget csupán az okozza, hogy e pazar és sokszor pazarló fények mögött sok esetben elveszett a jelzett dolog, tudniillik a világ Világossága. Bár reá kellene minden karácsonyi fénynek mutatnia, e helyett a karácsonyi csillogással próbálja sok ember pótolni az igazi fényt az ünnepben.

Gondoljunk csak bele, hogy milyen furcsa, sőt szomorú lenne az számunkra, hogy megtartják a születésnapunkat, ajándék, díszítés, étel és ital bőséggel, sőt még a bulizó vendégek is ott vannak, csak éppen minket nem engednek be, vagy egyenesen elküldenek a saját születésnap partinkról. Pedig sajnos sokan így ünneplik a karácsonyt, Krisztus születésnapját, Krisztus nélkül. Könnyezik is értük, s talán értünk is olykor-olykor a mi Urunk. Igaz, már megszokta, hogy így jár velünk, mert már az első karácsony óta ezt kapja az embertől:

„A világban volt, és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt: a saját világába jött, de az övéi nem fogadták be őt” (Jn 1,10–11).

De ezen a karácsonyon, a te ünnepedben történhet ez most másképpen is. A szíve legmélyén minden ember titkon a tökéletes karácsonyra vágyik.

Ha valóban ilyen ünnepet szeretnél, akkor ne csak a külső díszkivilágításra fordíts időt és kellő gondot, hanem arra is, hogy kinyisd szíved és otthonod ajtaját a Krisztus előtt is. Mert így lesz fényes nemcsak a fenyőfad és a házad, hanem a lelked is karácsony szent ünnepében.

Legyünk bölcsek, s vigyázzunk arra, hogy a jelkép ne takarja el szemünk elől a jelzett dolgot, a Jézus Krisztus születésnapját ne Krisztus nélkül, hanem vele együtt ünnepelejük, és akkor valóban teljes, tökéletes lesz a karácsonyunk!

JAKÓ SÁNDOR ZSIGMOND

A gyermeki várakozástól az ünnep öröméig

Nemrég az egyik lányom, sorban a második, egy listával állt elé: az elkövetkező kilenc évre, tizennyolc éves koráig tart a beosztás, minden év nagy ünnepei: születésnap, névnap, mikulás, karácsony – és minden egyes ünnep mellé odarendelve az ajándék: lego.

Minden ünnepre más és más. Olyan volt, mint egy nagy elektronikus bevásárlókosár, amelybe tudatosan volt beválogatva mindaz, amire szüksége van. És ezt a legnagyobb komolysággal adta elé, és várja is a beteljesülést.

Amikor kézbe vettem a listát, még nagyon távolinak tűnt az ünnep. Októberben ünnepi lista? Kilencévesen lista az elkövetkező kilenc évre? Ekkora tervezés?

HA NEM LESZTEK OLYANOK, MINT A GYERMEKEK...

Jézus szavai jutottak eszembe, amikor arról vitáztak tanítványok, ki a legnagyobb a mennyek országában. Ő odahívott egy kisgyermeket, ölbe vette, talán a fülébe is súgta, hogy ne féljen ezektől a marcona bácsiktól, akiken érezni lehet a feszültséget, mert ők most vitáznak, és elmondta ezt a fenti ígét. Amíg olyanok nem leszünk, mint a kisgyermek, addig nem mehetünk be a mennyek országába. És? Olyan nehéz lenne? Hisz szoktunk mi gyerekesen viselkedni! Ám itt nem gyermekes viselkedésről beszél Jézus, hanem arról az őszinte várakozásról és elfogadásról, ami ott él a gyermek lelkében.

Vigyük tovább a gondolatot – amíg olyanok nem lesztek, mint a gyermekek, nem lesz ünnepeitek. Mert a gyermek még hogyan várja az ünnepet? Az ajándéokra összpontosít. Arra, hogy mit kér, és mit fog kapni, mi fogja a csizmában, a fa alatt várni, mit rejt a díszes doboz, a színes csomagolás. Éld át újra a pillanatot, amikor te magad is gyermekként leszel az ablak felé, vagy vártad, hogy a szentesti istentisztelet után a fa alatt vajon mi vár. Éld át a pillanatot, amikor a gyermekeid mellett álltal ott, és emlékezz arra az első pillanatra, amikor először fogta fel, hogy ajándék várja, és gondold most arra a boldog beteljesülésre. Ugye milyen szép?

MINDEN MÁS FONTOSABB?

Na, mi épp nem így várjuk az ünnepeket! Minden más fontosabb: a takarítás, a menü, a fenyőfa magassága és illata, az idő, ami feszít, és nem tudjuk, mennyit tölthetünk majd a mieinkkel. Nekünk, lelkészeknek, ott az év vége, az évváró gyűlés, a beszámoló, de még előtte az ünnep, a szolgálatok, és versenyt futunk az idővel, hogy minden időre meglegyen. Karácsonyi csomag, szeretetsomag, folytasd a sort. És amikor majd szenteste, az istentisztelet után ott kellene ülnünk a gyer-

mekeink mellett, és velük kellene örülnünk, akkor nem tudunk. Mert már talán elfelejtettünk örülni. Mert elfogyott belőlünk az öröm, a gyermeki lelkesedés, és a gyermekeink csak egy morcos apát meg egy feszült anyát kapnak.

Jól van ez így? Nem sokkal jobb lenne nekünk úgy várni a karácsonyt idén, hogy akarjuk átélni a csodát? Hogy mint gyermekek, jó előre megírjuk a listát, minek akarunk örülni? Nem jobb lenne csak és egyedül az Ajándéokra koncentrálni? Mert így az életünkben kimarad az, ami a legfontosabb lenne, hogy átérezzük, átéljük, mekkora ajándékot kaptunk Istentől Egyszülött Fiában!

És akkor talán a karácsonyi ígéhirdetések is olyan lelkesedéssel szólnának, mintha csak egy kisgyermek lelkendezne: képzeld, mit kaptam az angyaltól! Én ezt kívánom Nektek karácsonyra, lelkészeknek és nem lelkészeknek, egy gyülekezet vagy egy kis család lelki vezetőinek, édesapáknak, édesanyáknak és nagyszülőknek, hogy a Csodát várd, és tudj együtt lelkendezni a gyermekekkel! Mert ők a példák!

ELŐRE HOZOTT ÜNNEP

Valamelyik este a négyéves, harmadik lányom azzal fogadott, hogy ő másnap akarja megünnepelni a névnapját az óvodában. Amúgy csak januárban következne.

Persze, elmagyarázod ilyenkor szülőként, hogy a névnapot nem te határozod meg, az ott van a naptárban, és azt akkor kell tartani. Elmagyarázod, és aztán várod a vulkánkitörést. Megérkezik. A négyéves ezt nem érti meg. Miért nem lehet akkor ünnepeket, amikor ő akarja? Miért kell naptárt nézni és dátumokat számolgatni?

Elgondolkodtatott, miközben a cikk megírására készültem. Mennyire be vagyunk szorítva a saját magunk alkotta korlátok

közé akkor, amikor ünneplésről van szó! Mennyire nem tudunk felszabadultan örülni! Azt hiszed, csak december 5. este lehet megajándékozni valakit? Mert az a szokás? Mert így illik? Vagy csak december 24. este, templomozás és vacsora között, netalán csak hajnalban érkezhetsz az angyal? Mert így szoktad meg? Mert ezt tanultad?

A négyévesek, akiket Jézus ölbe vesz, és eléd meg elém, az ilyen dolgokon vitázó tanítványok elé állít, még nem így gondolják. Ők ünnepeket akarnak, mert a lelküknek hiányzik az ünnep. És hidd el, sokszor annyi kell, hogy leülj vele egyet sütitni, vagy fogd a családod, és vidd el egyet kávézni/teázni/forrócsokizni, és mondd azt: ez most ünnep! Talán csak ennyire vágyik, figyelemre, törődésre, hogy vele foglalkozz. Talán csak az időre vágyik.

Az ünnepek ez a lényege: az idő. A szent idő, amit Istenre szánunk. Sokszor elfeledkezünk róla. Elfelejtjük, hogy vasárnap van. Elfelejtjük, hogy vasárnap ünnepnap van. És szépen lassan elfelejtünk minden ünnepet.

Nehémiás könyvében olvassuk, hogy a nép is elfeledkezett az ünnepekről. A páska talán még megvolt, de a lombsátrak ünnepeiről elfeledkeztek. És amikor hallották a felolvasott ígében, hogy ilyen is volt, megünnepelték. Épp csak hazatértek a babiloni fogságból, épp csak felépültek az új otthonok a régi romokon, máris átköltöztek lombsátrakba. Feladták a komfortot, mert ez volt Isten szándéka.

Az ünnepeink nagyon én-komfortúvá váltak. Pedig az ünnepek azt kellene jelentenie, hogy kimozdulok a komfortzónámból, és Isten komfortzónájába lépek át. És ott már nem én parancsolok, hanem Ő. Szerinte való ünnepet és napokat élek. De ehhez az kell, mint Nehémiás korában: olvasni Isten ígését, mert onnan megérkezik a válasz.

Obrusánszky Borbála: A mongolok

Adventi időben messze keletre tartunk. Egy kilencéves kislányt követünk, akinek képzeletében megelevenednek a sztyepei tábortüzek, melyeket pásztorok ülnek körül. Obrusánszky Borbála történész, néprajzkutató, orientalista gyermekkori álma valósult meg, amikor a kilencvenes években tanulni ment Mongóliába. Később pedig Magyarország mongóliai nagykövetségént tért vissza a hatalmas kiterjedésű belső-ázsiai országba, ahol megkülönböztetett rokonszenvvel fogadják a magyarokat.

– Miért éppen keletre vezetett az útja? Mi ragadta meg Mongóliában?

– Kiskoromban sokat olvastam a különböző ókori népek mondáit, vegyes érzelmeim voltak a görög és a római mondákkal kapcsolatban. De amikor a kezembe került a Komjáthy István-féle *Mondák könyve*, annyira megtetszett a hunok és magyarok hősi múltja, hogy nem tudtam letenni, többször is kézbe vettem és belemerültem őseink csodás történeteibe. Már akkor halványan megfogalmazódott bennem az a vágy, hogy elutazom keletre és megnézem, hogy éltek őseink. A következő élményem Kelettel kapcsolatban egy családi nyaralás idején történt. Kilencéves lehettem, amikor a Balatonon nyaraltunk, és édesapám kollégái egy tábortűz mellett arról meséltek, hogy Mongóliában milyen sok érdekeset tapasztaltak. Ezt hallgatva megelevenedett szemem előtt egy sztyepei tábortűz, amely körül pásztorok ültek. Majd elszomorodtam, mert arra gondoltam, hogy sohasem fogok eljutni erre a csodás vidékre.

– De aztán mégis sikerült...

– Úgy látszik, a sors úgy akarta, hogy mégis eljussak Mongóliába. Középiskolában a történelem volt a kedvenc tantárgyam, és azt vettem észre, hogy egyre jobban érdekel Belső-Ázsia, az a terület, ahol egykor a hunok éltek. Egyre több könyvet olvastam el a térség múltjáról és kultúrájáról. Miskolcon egy évet történelem szakon tanulta, és ott volt egy tantárgyunk, Belső-Ázsia története. Ez volt a kedvenc órám, és lassan elhatároztam, hogy ezt a témát választom, ezért átjelentkeztem és felvételiztem az ELTE történelem szakára, majd felvettem a mongol szakot. 1993-ban tanáraimmal és évfolyamtársaimmal eljutottam Mongóliába, és ott sok élményben volt részem.

Mongóliában mindvégig azt éreztem, hogy nem ismeretlen helyen vagyok, a kultúra, az életmód nem volt idegen számomra, és feltűntek nekem a magyarral azonos szokások. Amikor 1995-ben egyetemi részképzés keretében mongol nyelvet tanultam a Mongol Nemzeti Egyetemen, megtudtam, hogy

milyen élénk hun kutatás folyik. A mongol történészek és régészek folyamatosan érdeklődtek nálam a hunok iránt, ezért utána kellett olvasnom. A végén már annyira elmerültem ebben a témában, hogy elhatároztam, hogy az európai hunok történelmének feltárásával foglalkozom, és a keleti analógiák alapján kiderítem, hogy vajon, amit a történelmi krónikáink írtak, azok igazak-e.

– Ebből pedig egy sikeres könyv is íródott...

– Bevallom, hogy féltem ettől a témától, nem is mertem sokáig belekezdeni a kutatásba. Végül kisfiam megszületése adta meg a löketet hozzá: amíg kicsi volt, nem tudtam keletre utazni terepmunkára, így elhatároztam, hogy elmélyedek az európai hunok történetében. Elmondhatom, hogy a mongolisztikai ismereteim segítségével sok téren sikerült tisztázni a hun–magyar kapcsolat sok fontos elemét, amiért nagyon hálás vagyok mongol tanáraimnak, kutatótársaimnak. Az eredményekről 2016-ban magyar és mongol nyelven megjelent a monográfiám *Attila, Európa ura* címmel. Ezt angol nyelven 2021-ben Kazahsztánban is kiadták.

– 2020-ban nagykövetségént tért vissza Mongóliába. Kinevezése óta a magyar–mongol kapcsolatok magasabb szintre jutottak.

– Nagyképűség nélkül elmondhatom, hogy szinte minden területen tudtunk előrelépést elérni. A Covid-járvány ellenére nagyon aktívan dolgoztunk, és a magyar–mongol együttműködési területek mindegyikén sikereket értünk el. Kulturális és tudományos területen nagykövetségünk gyümölcsöző kapcsolatokat alakított ki a mongol kulturális és tudományos szervezetekkel. Oktatási téren tovább népszerűsítettük a Stipendium Hungaricum programot, aminek köszönhetően tavaly már majdnem ezer diák jelentkezett.

Nagykövetségünk sikere, hogy 2022-ben magyar nyelvi képzés indult a Mongol Nemzeti Egyetemen, ami szintén a kétoldalú oktatási kapcsolatokat erősíti. Ettől az évtől a mongol elnöki ösztöndíjat elnyert diákok is tanulnak Magyarországon. Jelenleg körülbelül 50 fiatal kapott lehetőséget. Gazdasági téren megkíséreltük az exportot, és bővítettük a boltokban kapható magyar termékek körét.

A legnagyobb elismerésnek azt tartom, hogy amikor egy-egy fogadáson vagy rendezvényen részt veszek, nem kell bementeni a nevem, mert mindenki ismer, illetve a mongol politikusok is elismerően szólnak az eredményeinkről.

– Mongóliában nagy népszerűségnek örvend Magyarország. Mi ennek az oka?

– Hazánkat régebben is szerették a mongolok, és a rendszerváltozásig jól ismerték Magyarországot. Több ezer magyar is dolgozott az ázsiai országban. Darkhan városban például büszkék arra, hogy az egyik alapító ország hazánk volt. Sok olyan mongollal találkoztam, aki büszkén mesélte, hogy a magyaroktól milyen sokat tanult. A rendszerváltás óta felnőtt egy új generáció, illetve a régi emlékek halványodtak, így néhány éve sokan például azt sem tudták, hogy létezik magyar nagykövetség. Éppen ezért kellett újra megerősíteni a kétoldalú kapcsolatokat, és láthatóvá kellett tenni magunkat a mongol közéletben. Az elmúlt három évben a Covid ellenére is népszerűek lettünk, sok rendezvényt sikeresen megvalósítottunk, ami révén az üzleti körök is elkezdtek érdeklődni hazánk iránt. A mongolok rokonnak tekintenek bennünket: úgy vélik, hogy a nyugatra vándorolt hunok maradékai vagyunk, s azokat ők is rokonnak tekintik. A két nép szoros rokoni szálait szinte minden egyes tárgyaláson emlegetik.

rokonnak tekintenek bennünket

– Miben különbözik a mongol gondolkodás és életszemlélet, a napi ritmus az európaiától? Milyenek az ételeik, mi fontos és hangsúlyos számukra a mi megszokott életünkhöz képest?

– Jelenleg a vidéki pásztorok életmódja és a városi életmód között óriási a különbség. A pásztorok még a természettel harmóniában élnek, őseikhez hasonlóan terelgetik nyájukat, és évszakonként, de legalább évente két-háromszor költözködnék. A vidéki pásztorélet nagyon kemény: napfelkelte előtt már fent vannak, és késő estig dolgoznak a ház körül és felügyelik az állatokat. Sok helyen még végzik az ősi szertartásokat, minden hajnalban áldoznak a felkelő Napnak. Azt tapasztaltam, hogy a vidéki családokban mindenkinek megvan a dolga, noszogató nélkül mindenki teszi a dolgát. A gyerekek sokszor egymást tanítják. Esténként összegyűlnek a szomszédok, rokonok, énekelnek, beszélgetnek. Régen egy-egy regös a mongol hősénekeket is eldalolta, ez a szokás azonban sajnos kiveszőben van. A televízió sok helyen átvette a főszerepet. Az emberek vagy a sorozatokat nézik, vagy a telefonjukat nyomogatják.

A mongol mentalitás egyik jellegzetessége, hogy nem rohantak, nem voltak stresszesek. Azaz máshogyan értelmezik az idő fogalmát, mint mi, és nem tekintik nagy gondnak, ha elkésnek a találkozókra. Szerencsére az elmúlt néhány évben ez már jórészt megváltozott, hozzászórtak, hogy a megbeszélésekre időben kell érkezni. Most viszont a fővárosi dugók miatt nem tudják tartani az időt.

Ételeik nagyon egyszerűek, húst, tejterméket, tésztát és rizst fogyasztanak. Újabban már kenyert is sütnek a jurtákban, illetve fogyasztanak zöldségeket is, de az idős generáció tagjai között vannak olyanok, akik csak a hagyományos ételt fogyasztják. Tapasztalatom szerint a mongol nagyon vendégszerető nép, az idegeneket is megkínálják étellel-itallal.

A jurtákban található még néhány olyan használati tárgy, amelyet akár több száz vagy ezer éve is használtak. Az állatokhoz és az évszakokhoz köthető ünnepeik talán a hun kortól kezdve öröklődnek a pusztán. Különlegesség, hogy több ezer éves sírokat is láthatunk a sztyeppén, valamint kőbálványokat és sziklarajzokat is. A spiritualitás mindenhol érezhető, élénken él bennük a régi sámánisztikus hagyomány, tisztelik a folyók, patakok forrását, a hegyek hágoit stb. Ezeknél tiszteletüket teszik, és imádkoznak.

– A globalizáció milyen mértékben hódította meg Mongóliát? Egy interjúban említette, hogy a nomád társadalom, az állattartás kezd visszaszorulni.

– A nomád társadalom valóban sokat változott az elmúlt száz évben. A mongolok

erőszakos letelepítését már a szovjetrendszer kezdte meg az 1920-as évektől kezdődően. Az 1930-as évek elején kialakított új közigazgatási rendszer miatt lecsökkent a pásztorok élettere, nem tudtak messzire vándorolni. Míg korábban az évszakos szálláshelyek között akár 100 kilométer is volt, most ez csupán néhány kilométerre rövidült. Vannak olyan pásztorok, akik már nem költözködnék, mások csak rövid távokat tesznek meg. Mintegy 400 ezer család őrzi még ősei életmódját. A jurtában lakó pásztorok ma főleg olcsó műanyag edényeket használnak, a régi anyagi kultúra teljesen elveszett. A globalizáció másik hatása, hogy elfelejtik régi kultúrájukat, szokásaik is átalakulnak. Sajnos, mivel vidéken az állattartáson és a bányászaton kívül nincs munkalehetőség, sokan először a fővárosban, majd külföldön próbálnak munkát találni maguknak. A legrosszabb a helyzet a városokban, ahol a beköltöző vidékiek teljesen kifordulnak magukból, elfelejtik múltjukat, szokásaikat, a városi életmódhoz

nem tudnak alkalmazkodni. Talán a huszonegyedik órában vagyunk, amikor még lehet értékes néprajzi adatokat gyűjteni.

– Ahogy egy korábbi nyilatkozatában fogalmazott, a Hun Birodalom amolyan közös kulturális kapocs a magyar és a mongol nép között. Mintegy kétezer közös szavunk is erőül áruklodik. Mondana néhány példát?

– Arra, hogy a magyar és a mongol nyelvben mennyi egyezés van, már a 19. századi magyar nyelvészek rájöttek. Fogarasi János, a *Magyar nyelv szótára* szerzője, majd Bálint Gábor fiatal nyelvtudós 1200 szót talált a két nyelvben. Sajnos, a 19. századi nyelvészeti vita (úgynevezett ugor–török háború) után a mongol nyelv kutatása lekerült a napirendről. Épp itt az ideje, hogy Szentkatolnai Bálint Gábor kutatásait leporoljuk, és újra megvizsgáljuk a nyelvi hasonlóságokat. Sok közös szó van az állattartás terén, ökö-ühür/ükür, borjú-bjarú, néhány nyugati nyelvjárásban a ló-lú, de más szavak is, például iker-ihir/ikir. A magyar tenger szó régen nagyot, hatalmasat is jelentett, mongolul szintén tenger, a színek közül a kék-höh/kök, sárga-sargal, bar-barna stb. A hitvilágban is vannak közös

szavak, például a sámánra használt szó, a bö, a magyar búvel rokon. Vannak olyan szavak, amelyek hun eredetűek, ilyen például a király szavunk, amelyet a nyelvészek mai napig nem tudtak megmagyarázni. A király a vezető nemzetség neve volt az ázsiai hunoknál. Erre akkor jöttem rá, amikor a belső-mongóliai Ucsiraltu professzor tanulmányát olvastam. Számos magyar szokás eredetének a párhuzamai is Mongóliáig vezetnek bennünket. Ilyen például a jelképes újjászületés, a 41 babból való jóslás stb. Ezeket elkezdtem összegyűjteni, és a kutatási eredményeim egy részét publikálom is.

– Milyen további, még kiaknázatlan lehetőségeket tartalmaz Magyarország számára Mongólia?

– Rengeteg lehetőséget. A gazdasági szereplőkkel folyamatos a tárgyalás, és újabb és újabb területeken merül fel közös projektek ötlete. A megvalósításban a finanszírozás a fő probléma, de az áruforgalom minden évben növekszik. Számíthatunk a hazánkban végzett mongolokra, akik a híd szerepét tölthetik be a két ország között.

A hunok kutatásában bőven van együttműködési lehetőség. Több tízezer sírt lehet még feltárni, de a közös néprajzi hasonlóságok is kutatásra várnak. Természettudományos téren is vannak lehetőségek, a biológusok is szenzációs programokon dolgoznak, tavaly sólyomféleket figyeltek meg, idén pedig különleges halfajták genetikai vizsgálatát végzik. Reméljük, hogy a hun sírokból nyert DNS-mintákból szenzációs eredmények várhatók. A legfontosabb feladat lenne odahaza a belső-ázsiai sztyeppe műveltség alapos megismertetése. Az itt talált leletek révén teljesen át lehet írni tankönyveinket: minden olyan mozgás, amelyről a kutatók úgy vélték, hogy az Urál-hegység környékéről indult, kiderült, hogy valójában jóval keletebből, a mai Mongólia területéről indult el, valószínűleg a bronzkortól kezdődően. Nyelvészeti téren is van mit kutatni, a közel kétezer közös szó a mongollal egy nagyon szoros történeti kapcsolatot feltételez, amely a hunok korában és előtte volt lehetséges. A törökök már nem jutottak el a Kárpát-medencéig, az első török nép, amellyel mi találkoztunk, az úz, oguz volt; velük Szent László harcolt az 1060-as években. A nyelvi kapcsolatokat is jó lenne átértékelni, mert a magyar nyelv rokonának tartott hanti-manysi nyelvben nagyon sok a mongol szó. Lehet, hogy ezek nem uráli örökségből, hanem a hunok vagy a korábbi nomád népek nyelvi örökségből származnak, amelyet a kis szibériai nép is átvett több történelmi korszakban, legkésőbb a mongol uralom idején, a 13–16. század között.

Mindent megteszünk, megveszünk és megeszünk

December hónapban a karácsonytól hangos minden. A boltok kirakatai roskadoznak a karácsonyi dekorációtól, a reklámok elárasztanak ajándékvásárló akciókkal. Az ember, ha elindul vásárolni, szinte rosszul érzi magát, ha nem pakolja tele a bevásárlókocsit élelemmel és elektronikai cikkekkel. A szülők versenyeznek a drágábbnál drágább ajándékok vásárlásában, mert a feldíszített fenyőfa aljának tele kell lennie masnis dobozokkal.

KÜLSŐSÉGEK

Nemrég olvastam, hogy Nyugat-Európában azon gondolkodnak, hogy a karácsonynak új nevet kell adni, talán visszatérünk a kommunizmusban már használatban volt „fenyőünnep”-re, csak azért, hogy a „nem keresztyének” is tudjanak ünnepelni. Feltettem magamnak a kérdést: A „nem keresztyének” mit akarnak ünnepelni karácsonykor? Kinek jó ez?

Hogy kinek jó? Hát az üzletláncoknak, szállodáknak és a multinacionális cégeknek, ugyanis ünnepre szükség van, mert el kell adni a termékeket, az embereket vásárlásra kell kényszeríteni, a szállodákat meg kell tölteni, de az ünnep lelki tartalma már nem kell. Ma szinte semminek nem kell tartalom, elég, ha a külsőségek megvannak.

MIT JELENT A KARÁCSONY?

Nem tudom, kinek mit jelent ez az ünnep, de azt tudom, hogy nagyon sok embernek az ajándékozás ünnepe. Az ünnepi ráhangolódás abból áll, hogy decemberben legyen meg a karácsonyi nagytakarítás, vásároljunk egy szép, nagy fenyőfát, s már hetekkel korábban díszítsük fel, megfőzzük a hagyományos ételeket, mindenki vakációra vagy szabadságra megy, és amikor elkezdődik az ünnep, körbefotózzuk a lakást, a menüt, a mikulássapkás családot, feltesszük a közösségi médiába, és megversenyeztetjük a fotóinkat, hogy kinek van a legboldogabb ünnepe.

Az ajándékokat kibontjuk, két-három nap eltelik a televízió és az internet előtt, folyamatosan teríti a családanya az asztalt, és mikor vége van, nem győzzük összeszedni a karácsonyi dekorációt, valamint összeporszívózni a fenyőfa tűleveleit.

Korábban azt hittem, hogy ez a legrosszabb, amit tehetünk a karácsonnyal, de aztán rájöttem, hogy van rosszabb is: feltölteni a wellness-szállodákat, és úgy megünnepelni a karácsonyt, mint egy fenyőünnepet, hogy már a külsőségeiben se hasonlítson arra, aminek lennie kell.

Mivel a decemberi időjárás az utóbbi időben nem havas, hanem esős, évről évre panaszkodunk, hogy nincs igazi karácsonyi hangulatunk, mert karácsonyeste nincs hó.

NOSZTALGIA

Azt látom az ünnep kapcsán, hogy valamit azért folyamatosan keresünk, ami hiányzik. Ha meg is főzzük a hagyományos menüt, és fel is díszítjük a lakást, még sincs meg a karácsonynak az a hangulata, amit ismertünk és szerettünk. Gyakran hallok azt, hogy régebben más volt, minden jobb volt, de nem vesszük észre, hogy nem csak az volt a különbség, hogy tíz évvel ezelőtt decemberben hullt a hó, most pedig esik az eső.

ADJUNK TARTALMAT AZ ÜNNEPNEK!

Bár a lelkészek közül sokan nem tartják biblikusnak, hogy a karácsonyt a szeretet vagy akár az ajándékozás ünnepének nevezik, azt mondom, hogy még mindig jobb, mint a télifa-ünnep.

Még mielőtt jobban elmélyülnénk a hitbeli tartalmában, adnék néhány javaslatot a családoknak. Tartsanak decemberben családi készülődéseket. Van egy egész hónapunk ráhangolódni. De nemcsak az ünnepre kell ráhangolódni, hanem egymásra is. Mit értek ezen? Mivel a családban mindenkinek megvan a maga szobája és a külön virtuális világa, elég keveset tudnak a családtagok egymásról.

Viszont ahogy a kinti hideg a lakásba zár bennünket, úgy szükséges lenne közeledni egymáshoz is. Keressenek közös programokat, amelyekbe bekapcsolódhat az egész család. Vegyenek két kg diót és együtt pucolják meg. Süssenek mézeskalácsot, hogy a fahéjillat lengje be a házat. Gyúrják meg az ünnepre a levestésztát, a férfiak barkácsoljanak, kötözzenek össze faágakat karácsonyi dísz készítéséhez.

Mondhatják, hogy ma már mindent meg lehet vásárolni, és nem kell szöszmötölni meg szemetelni ilyesmivel, csak hogy amíg mindezeket végzik közösen, nem lehet a telefont „simogatni”, hanem beszélgetni kell. Ha ritkán beszélgetnek, az is lehet, hogy hamarabb kitör egy veszekedés, mint ahogy megsül a mézeskalács, de már ez is egy út egymás felé.

Szerintem nemcsak a karácsonyra kell ráhangolódni ma, hanem egymásra is. Ha

keressük a régi karácsonyok hangulatát, akkor azt a hőséssben nem fogjuk megtalálni, mert a december esős hónap mifelénk, de ha minőségi időt töltünk egymással, közös programokat szervezünk, sokat nevetünk, civakodunk, és ölelgetjük a családtagokat, akkor ráhangolódunk egymásra, és meghitt lesz a családtagok együtt töltött ideje.

MI A KARÁCSONY?

Ejtsünk szót arról, hogy mi a karácsony lényege, és ki van az ünnep középpontjában. Mindaddig úgy beszélünk róla, hogy az ünnep középpontjában a készülődés, a kapcsolódás vagy mi magunk vagyunk. De a karácsony nem rólunk szól, hanem arról, hogy Isten Megváltót küldött ebbe a világba. Tehát először Isten ajándékozott.

Isten figyelmének középpontjában mi vagyunk, az emberek. Azért küldte Jézust, hogy nekünk örök életünk lehessen, hogy áldozatával elvegye a bűneinket. De pontosan ezért, a karácsonyi ünnep középpontjába vissza kell helyeznünk Jézus személyét. Ha ez sikerül, és a figyelmünket rá irányítjuk, akkor fel tudjuk azt is sorolni, mi mindent kaptunk az Istentől, hálásak tudunk lenni neki, így az ünnep nemcsak az asztal körül és a televízió tájkán telik, hanem a templomban is. Akkor nem telhet el az ünnep istentiszteleten való részvétel és úrvacsora nélkül.

Attól, hogy mindent megteszünk, mindent megveszünk, és mindent megeszünk, nem leszünk feltétlenül boldogabbak. De ha időt és energiát fordítunk arra, hogy családtagjainkat boldogabbá tegyünk, a kedvükbe járjunk, megismerjük és megértjük a bennük zajló viharokat, gondolatokat, valamint a változásokat, attól mi magunk is boldogabbak leszünk. Ha az adventi idő egy részét Istennel töltjük, imában, igeolvasásban, ige-hallgatásban, akkor az ünnep átértékelődik, és meg tudjuk tölteni tartalommal.

A gyermekkorunk nem tér vissza, s vele a felhőtlen öröm sem, hiszen sok felelősség van a vállunkon, de attól még lehet újra boldog karácsonyunk, csak másképpen.

Így készül a lelkipásztor az ünnepre

Sokféle megközelítésben szoktuk megvizsgálni a karácsonyi ünnepet, de még nem volt szó arról, hogyan készülődik a lelkész a karácsonyra, valamint milyen az ő ünnepe. Lelkipásztor lévén a saját tapasztalataimat fogom megosztani, valamint azokat a tapasztalatokat, amelyeket a kollégáktól hallottam.

A DECEMBER HÓNAP A LEGSÚFOLTABB

Bármilyen dús volt programok szempontjából, vagy éppen ellenkezőleg: laza az év a lelkész számára, december mindig a legsúfoltabb. A legtöbb egyháztág év végén fizeti az egyházfenntartói járulékot, így az iroda az év utolsó hónapjában különösen mozgalmas. Adventben mindig van egy nőszövetségi alkalom is, a Kárpát-medencei imnap, azt elő kell készíteni, és részt is kell venni rajta, karácsonyeste minden gyermek szaval, így az ünnepi műsort össze kell állítani, meg kell szervezni, próbákat tartani. Nem feledkezünk el a karácsonyi csomagokról sem, ezeket minden gyermek megkapja karácsonyeste. Van olyan lelkész, aki maga vásárol be erre az alkalomra. Sőt valahonnan nagy fenyőt kell keríteni és azt feldíszíteni.

Az adventi esték remek lehetőségek, hogy akár az ifjúsággal, akár a nőszövetséggel egy-egy mézeskalács-készítő alkalmat szervezzünk, nevezhetjük adventi ráhangolódásnak, vagy esetleg bibliaórát, és gyermekfoglalkozást. Számomra a december olyan hónap, amely alighogy elkezdődik, már vége is van, szorongat a könyvelési-évvzárási kötelezettség, még rengeteg dolgom lenne, de már az ajtón kopogtat a karácsony.

LÉPCSŐFOKOK AZ ÜNNEP FELÉ

Magam részéről sok energiát szoktam fektetni abba, hogy lelkiileg segítsek felkészülni a gyülekezeti tagoknak a Megváltó születésének ünnepére. Az adventi vasárnapok olyanok, mint a lépcsőfokok a karácsonyi ünnep felé. Nem tudom, ki hogy van vele, de mire elérkezünk az ünnepig, én már a fáradtságnak

azon a fokán vagyok, hogy kell pár nap mozgás, amikor takarítok, függönyt mosok, és ablakot pucolok, hogy az agyam pihenessen ünnep előtt. Többször mondogattam magamban, hogy lazábbra kellene venni, de nekem nem megy. Pedig a bűnbánati hetünk a gyülekezetben nem is tart teljes héten át, a kollégák, akik ünnep előtt minden este istentiszteletet tartanak, még inkább el szoktak fáradni.

Azt szoktam érezni, hogy mire minden el készülök ünnep előtt, és megtartottam a lelki feltöltést a gyülekezet számára, én magam rendszerint elfáradok. Nem testiileg, hanem szellemileg. Fiatal lelkipásztor koromban azt hittem, hogy ahogy telnek a szolgálati évek, az istentiszteletekre való felkészülés egyre könnyebb lesz, ám ezzel ellentétben azt tapasztalom, hogy különösen ünnepek közeledtével egyre nehezebb, ugyanis én emlékszem a karácsonyi prédikációimra, és minden ünnepen más és más oldalról próbálom megvilágítani az Igét. Lehet, hogy rajtam kívül senki sem emlékszik már egy tíz évvel ezelőtti karácsonyi prédikációra, de én igen. Így mindig új perspektívákat keresek, tudva azt is, hogy a világ is sokat változott tíz év alatt.

Mire az ünnephez elérünk, így tehát már fáradt vagyok. A nőszövetséggel tavaly annyi ünnepi dekorációt készítettünk a templomépítésre gyűjtve, hogy én már karácsonyfát sem díszítettem a magam számára az ünnepre. Úgy éreztem jól magam, hogy semmilyen díszítés ne vegyen körül a lakásban. Inkább miután elkészültem a takarítással, ismételten leültem prédikációt írni dekorálás helyett.

MEGTELVE AZ ÖRÖMÜZENETTEL

A karácsonyeste számomra varázslatos, az év legszebb napja. Bár sokat futkosok előtte, mert elő akarok készíteni mindent itthon is, de a műsor is legyen kinyomtatva, a csomagok a helyükön, és előételes tál fogadja a kántálókat is, mégis a legszebb nap az évben. Tömve van az istentiszteleti terem, ugye nekünk nincs templomunk, a prédiká-

ciómat sokszor átcsiszogatva mondom el, a gyermekek műsora, látom, hogy megérinti a lelkeket, az enyémet különösen, mert ráadásul ismerem a belefektetett munkát is, és úgy megyek haza, megtelve karácsonyi örömmel, mintha lebegnék.

A földet érés másnap szokott bekövetkezni, amikor az úrvacsoraosztáskor meglátom az üres székeket, melyek mindegyikén előző este ült valaki, és úgy érzem, mintha sok minden hiábavaló lett volna, mert a legtöbb ember számára a „Csendes éj”-jel az ünnepnek az istentiszteleti része véget ért, és kezdődik a több napon át tartó vendégeskedés.

A háromnapos ünnep végén pedig van két napom rend szerint előkészíteni az év végi beszámolót a presbiteri gyűlésre, valamint a január 1-i istentiszteletre.

VÁRNI A CSODÁT

Mindezek ellenére, amikor ezeket a sorokat írom, és közben visszagondoltam az életem több decemberére, mégis izgalommal várom újra az adventet, abban bízva, hogy a gyülekezeti alkalmak, az adventi ráhangolódások el fognak hozni valamilyen lelki megújulást is a gyülekezet számára. Minden karácsony előtt várom a csodát, ami azt jelenti, hogy az emberek most túl fognak látni a karácsonyi külsőségeken, és elindulnak Isten vezetésével lélekben befelé és felfelé, Isten felé, s ebben én is eszköz lehetek valamiféleképpen.

Amikor az ünnepre gondolok, megelevenedik a lelki szemeim előtt az első karácsony. Jézus születése előtt József és Mária nagy lelki mélységeket élt meg, mire az örömhírt be tudta fogadni, hiszen jegyesek voltak, József pedig egyszer csak azzal szembesült, hogy a menyasszonya, akit nem érintett még, gyermeket vár. Mikor ezen túl voltak, a pár elindult Betlehem felé, hogy őket is összejárják, mert népszámlálás volt. Nehéz út lehetett, hiszen gyalog vagy számárháton kellett menniük, és Betlehemben még befogadó helyet sem találtak.

Isten számára sem lehetett könnyű a Jézus születése előtti időszak. Mert amit mi ünneplünk, az Isten számára a Fia szenvedésének kezdete volt. Elküldte az egyetlenyét a világunkba tudva azt, hogy milyen megpróbáltatásoknak lesz kitéve. Mindezek ellenére annyira szeretett minket, hogy Jézust adta értünk. Néha még most is felfoghatatlan számomra ez a szeretet. Képzelnék el, hogy feláldozzuk a legféltebb kincsünket azért az emberiségért, amelynek nagy része nem tisztel sem Istent, sem embert.

Ehhez képest az én lelkeszi decemberi fáradtságom olyan apróság, hogy talán el sem kellett volna mesélnem.

Áldott készülődést mindenkinek!

Jó dolgában vész meg a kutya is, fiam

Mózes tehát Istennel egy közösségben töltött el huzamosabb időt a Sínai-hegyen, ahol abban a kegyelemben lehetett része, hogy megtapasztalhatta, ki is a VAGYOK, kicsoda JAHVE. Sőt, Isten a saját maga által írt „névjegykártyáját” is átadta neki két kőtáblán, hogy ne csak Mózes, hanem a választott nép is gazdagodhasson ezzel a tudással. Csakhogy menet közben kiderült, hogy a választott nép nem annyira nyitott a tanulásra, és másként képzei el a boldogulást.

A Szentírás tanúsága szerint ugyanis útban lefelé a hegyről Mózes és Józsué fülét távoli zaj ütötte meg, melyről maga Józsué először azt hitte, hogy valamiféle csatazaj. Mózes ellenben úgy értelmezte a hallottakat, hogy ünnepséggé van a zsidó nép körében, és persze neki lett igaza. Képzelnék el, milyen keserű érzésekkel indult vissza Mózes, hisz maga Isten küldte el őt színe elől, mondván: elromlott a néped, amelyet kihoztál Egyiptomból (2Móz 32,7). Hisz elsőre Isten szájából hallva ezt a mondatot arra gondolunk, hogy az Úr figyelmezteti, és újabb feladatot bíz rá. De meg vagyok róla győződve, hogy Mózes ezeket a szavakat mélyebb értelmében hallotta és fogta fel. Gondoljunk csak egy pillanatra bele kicsit mélyebben: Isten már nem azt mondja, hogy az én népem, amelyet kihoztam Egyiptomból. Sőt, ezek után azt is kijelenti, hogy haragja fellángol a nép ellen és végez mindenkivel. És megint csak Mózes lesz az a villámhárító, aki meggyőzi az Urat arról, hogy módosítson ezen a terven (2Móz 32,8–14).

AKI NEM KERESI AZ URAT, AZ NEM ÉRDEMES RÁ, HOGY MEGISMERJE

Isten tehát szakít népével, mert a nép az első adandó alkalommal megtagadott mindent, amit addig megtapasztalt. Ennek tükrében (és természetesen mély elkeseredésében, illetve abból fakadó haragjában) Mózes a hegy lábánál összetöri a kőtáblákat, mert aki nem keresi az Urat, az nem is lehet érdemes rá, hogy megismerje. Aki aranyból készült bálványának áldoz, annak Jahve nem lehet istene. Nem azért, mert Ő nem szeretné, hanem azért, mert bálványaink tükrébe – ha gondosan tisztára nyaljuk is azt – nézhetünk bele bármennyire, de abból nem VAGYOK mosolyog vissza ránk. És mindennek ellenére a szakítás nem azt jelenti, hogy Isten végleg elfordulna, hiszen egyrészt maga a nép fordult el, másrészt – Mózes közbenjárására – nyitva maradt egy lehetőség a megjobbulásra. Ilyenkor mindig egy tehetséges

magyar keresztény humorista szavai jutnak eszembe, aki egyszer azt mondta Istenről: „Komolyan, szerintem Neki kellemetlen, amit művelnie kell... velünk.”

MÓZES TÚRT, MERT SZERETETT

Jó dolgában vész meg a kutya is, fiam – mondogatta mindig nagyanyám, amikor ilyen típusú emberi viselkedést látott. Valahogy ezt érzem mindannyiszor, ahányszor csak e történet sorait olvasom, mert nézzük csak meg, hogyan viselkedett mindaddig a nép: a kivonulás utáni első alkalommal, az első nehézségek megtapasztalása láttán máris visszakívánczoltak addigi életükhöz. Né-

hány nappal a vándorlás kezdete után máris azon jajongtak, hogy bezzeg a szolgaság, a rájuk erőszakolt hatalom és annak minden negatív következménye jobb volt, mint ami ezután következik. Hiába kapták meg a rég várt vezetőt Mózes képében, hiába vált maga VAGYOK előőrükké és hátvédjükké, hiába gondoskodott számukra mindig vízről és eledelről, kielégítve minden igényüket, mint egy szerető szülő, aki egyben jószágigazgató és házvezető is, mindig találtak alkalmat és lehetőséget arra, hogy visszakívánczozzanak Egyiptomba, hogy Mózeszt okolják és szidalmazzák. Mózes pedig ez idő alatt nem emelte fel szavát, csak imáiban Istenhez, és *túrt, mert szeretett*, és hite és szeretete vitte tovább a megkezdett úton, minden nehézség ellenére. Mi magunk meddig túrtunk volna? Csoda hát, hogy Mózes türelme is elfogyott egy ponton, és összetört a két kőtábla?

CSAK AZ IGAZSÁGGAL NE KELLJEN SZEMBESÜLNI

Még mielőtt bólogatni kezdenénk, elmélkedjünk kicsit azon, mennyivel vagyunk mi magunk jobbak, mint a választott nép egykori tagjai. Hány olyan dolog van életünkben,

amelyről tudjuk, hogy nem válik hasznunkra, mégsem törekszünk a tőle való szabadulásra? Hány olyan szokásunk van, amelyről eldöntöttük, hogy felhagyunk vele, hátat fordítunk neki, mégis mindig visszavonz egyiptomi szolgaságunkba, mint a nép által visszasírt húsos fazekak? Hányszor döntöttük már el, hogy rendszeresen olvasni fogjuk a Szentírást, hogy minden nap imádkozni fogunk, de ha nem is minden nap, legalább rendszeresen, hogy aztán életünk legkisebb történései is elvonjanak minket ettől?

És ha valaki szembesítene minket mindezzel, ahogy Mózes tette Áronnal és a néppel, jobbak lennénk bármelyiküknél is? Mit is csinál Áron, amikor Mózes felelősségre vonja? Ujjal mutogat a népre, mondván: Mózes, hisz te magad is tudod, milyen ez a nép. Ők vettek rá, hogy elkészítsem a borjút. Sőt, a borjút nem is én készítettem, csak tűzbe vettem az aranyat, és ez a borjú lett belőle. Ők akarták, hogy így legyen, nem én. Nem tehettem mást (2Móz 32,22–24). Nem lehetséges, hogy meglátta a lehetőséget abban, hogy Mózes késlekedik visszatérni, ezért új vezetőre lesz szükség, aki betölti a hatalmi űrt? Nem lehetséges, hogy a bálvány elkészítése egy ügyes populista húzás a hatalom megszerzéséért? A nép pedig azzal védekezik, hogy *félelmében* vágyott az aranyborjúra, hogy legyen istene.

Áron a népre mutogat ujjal, a nép pedig egy megfoghatatlan dologra. Csak az igazsággal ne kelljen szembesülni, mert az igazság néha nagyon kínos és fájó tud lenni. Mi magunk tehát másként tennénk, ha valaki rákérdezne tévelygésünk okára, vagy mi is ujjal mutogatnánk élethelyzeteinkre, körülményeinkre, érzéseinkre, családtagjainkra, barátainkra, lelkészünkre, a politikusokra, a háttérhatalomra, *mert mindig könnyebb mást okolni, mint belenézni a tükörbe?*

És aznap a nép megtanulta, hogy Istentől a jót elfogadni nagyon könnyű és természetes ugyan, de épp olyan könnyű letérni az Isten útjáról is. Sokszor észre sem vesszük jó dolgunkban, amíg nem szembesít valaki vele. Ahogyan azt is megtanulhatta, hogy minden döntésnek következménye van, és mindkettőt vállalni kell: Lévi fiainak keze által háromezer férfi halt meg azon a napon (2Móz 32,28).

Azt gondolhatnánk, ez egy olyan kemény lecke, amelyet soha nem felejt el az ember. Pedig, ahogy őseink mondogatták: *ismétlés a tudás anyja*. De ez már egy másik történet.

(folytatása következik)

A féltestvérek és az örökös

A világi médiák arról tudósítanak, hogy az ukrán–orosz háborúval egyidejűleg egy újabb robbant ki a Közel-Keleten: az izraeli–palesztinai. Ha az egész világot bejárja a hír, s szinte mindenki foglalkozik vele, úgy gondolom, hogy az egyház sem maradhat ki a sorból. Ebben erősít meg az a romániai felmérés, amely szerint a megkérdezettek felének sejtelve sincs, hogy mi a kiváltó oka, milyen történelmi háttere van a mostani háborúnak. A Biblia a segítségünkre van ennek a megértésében.

ÁBRAHÁM TÖRTÉNETE

Ábrám Isten parancsának tesz eleget, amikor Kánaán földjére megy. Feleségét, Szárait a meddség gondolata és ténye gyötri. A keleti nők legnagyobb szegényét, a gyermektelenséget kényszerült viselni. Bár elfogadja, hogy Isten bezárta a méhét, mégis próbát tesz, hogy „segítsen” az Úrnak. A türelmetlenség készíti, hogy emberileg cselekedjen, ezért odaadja ágyasként Ábrámnak a szolgálóját, Hágárt.

Hágár megszüli fiát, és Ismáelnek nevezi el. Sokatmondó, amit e fiúról ír a Szentírás: „Az pedig vad természetű ember lesz: az ő keze mindenk ellen, és mindenk keze ő ellene; és minden ő atyjafiának ellenébe üti fel sátorát” (1Móz 16,12). Ismáel nem az ígélet gyermeke!

A természet törvényeivel ellentétben Sára 90 éves korában megszüli az ígélet fiát, Izsákot. Ábrahám pedig 100 éves. Ami az embernél lehetetlen, Istennél lehetséges. Ábrahám az ígélet gyermeke megszületésekor veti meg igazán a lábát Kánaán földjén, melyen addig csak jövevény volt.

Amikor Izsákot elválasztották, nagy vendégséget rendeztek. A jelen levő Ismáel gúnyolódni kezdett, megmutatta igazi jellemét. Mit lehetett tenni? Elkergetni anyjával együtt. Ábrahámnak ez nehezére esett, de Isten ezt parancsolja neki: „Kergesd el ezt a szolgálót az ő fiával egybe” (1Móz 21,10a). El kell vágnia a hozzájuk kötő szálakat.

Nagyjából ennyi lenne a két fiú története. De van folytatása a leszármazottakra nézve. Izsák marad Kánaán földjén, Izraelben, Ismáel leszármazottai pedig Havila, Súr, Egyiptom és Asszíria területén (1Móz 25,18). Havila valahol a Közel-Keleten volt található, Súr a mai Szíria és Libanon területe, Egyiptom megfelel a mai Egyiptomnak, Asszíria pedig a mai Irak és Szíria területének.

PALESZTINA FELOSZTÁSA

A két fiú, Izsák és Ismáel leszármazottaiban az a közös vonás, hogy jogot formálnak az ígélet földjére. Palesztinán azt a területet értjük, ahol Izrael népe annak idején letele-

pedett. Palesztina (eredetileg Kánaán) a Filisztea szóból ered (innen a filiszteus név). A honfoglaláskor arabok lakták. Az azóta eltelt körülbelül 4000 év alatt nem szűnt meg a viszály a két nép között, sem vallási, sem területi értelemben. A bibliai prófécia, úgy tűnik, beteljesült, Ábrahám két nemzetsége, a zsidók és az arabok nehezen értenek szót egymással.

Az ENSZ 1947. november 9-én szavazott Palesztinának egy zsidó és egy arab államra való felosztásáról (181. sz. határozat), megteremtve ezáltal a zsidó állam létrejöttének nemzetközi alapjait. Palesztina területén mindig is éltek zsidók, de a bevándorlás 1882-től kezdve felgyorsult, a cári Oroszországból, az Oszmán Birodalomból, az első s főként a második világháború után Európából, a Brit Palesztin Mandátumterületre.

Az arabok elfogadhatatlannak tartották Palesztina megosztását, s miután megtörtént Izrael állam kikiáltása 1948. május 14-én, háborút indítottak ellene. Izrael amerikai segédlettel eddig minden háborút megnyert, és területi nyereségre is szert tett. De a háborús nyereségek ellenére Izrael határainak védelme folyamatos gondot okoz.

Ennek egyik oka az arab, pontosabban az iszlám nacionalizmus, amely nem ismeri el Izrael állam létezését. A másik ok a palesztin menekültek helyzete. Az eredeti, mintegy 750 ezer menekültnek ma már kétféle utódja van, s nagy részük Ciszjordániában és a Gázai övezetben él. A palesztin állam 2012-ben nyerte el a státusát, de mégsem egységes, mert ma két Palesztin önkormányzat van, és egyik sem ismeri el a másikat.

A palesztin követelés az, hogy visszatérhessenek az Izrael által elfoglalt területekre, melyekre egyébként jelentős zsidótelepesség bevándorlás történt. Ez azonban alapjaiban változtatná meg Izrael demográfiai összetételét. Jelenleg Izrael lakosságának mintegy 20 százaléka arab. Emberileg nézve a békés megoldás lehetetlennek tűnik. És azt se felejtjük el, hogy Izraelt mintegy 200 millió arab veszi körül, és a muzulmánok száma is kitesz egymilliárdot, ők pedig fel akarják számolni

a zsidó államot, sőt terrorista szervezeteik (Hamász, Hezbollah) még a keresztyénséget is, az iszlám vallást kívánván világalomra juttatni.

AZ ÚJSZÖVETSÉG SZERINTI ÖRÖKÖS

Végül nézzük meg, hogy mit tanít az Újszövetség a Galata levélben leírtak alapján Izrael igazi örököséről (Gal 4,22–31).

Ábrahám házában két anya volt: az egyik Hágár, a törvényi anya, aki a törvény szövetségét testesíti meg, mely szolgálásra visz. A másik Sára, aki a kegyelem szövetségét képviseli. Mindkét asszony fontos szereplője az ószövetségi történetnek, és a Biblia az újszövetségi egyházra való tekintettel is képet fest róluk.

Hágár az ószövetségi egyházat képviseli. Ő a szolgálóasszony, aki fiával, Ismáellel az emberi (testi) próbálkozások megtestesítői. Sára jelképezi az újszövetség-kötést, ő képviseli az újszövetségi egyházat. Ő a szabad asszony, kinek fia, Izsák, az ígélet fia.

Isten a keresztyénségben ismert el első alkalommal olyan családot, mely nem test szerint szült. Ez a család Jézus családja. A zsidóságban Izrael, mint nemzet, test szerint született. Izsák nem a Krisztus kiábrázolója, hanem azok képviselője, akik kegyelme által egyek lettek Ővele.

Amikor Pál azt írja: „Üzd ki a szolgálót és az ő fiát” (30a), nem az arabokra, a palesztinokra utal, hanem a hívő ruhába öltözött ó-emberre, mert fennáll a veszély, hogy felül fog kerekedni az új-emberen.

Ki tehát az örökös? Ki Isten választott népe ma? Nem a zsidók, nem a palesztinok, hanem a keresztyén anyaszentegyház.

Ez a zsidó–palesztin konfliktus addig nem fog véget érni, míg ők is újjá nem születnek. S ha ez megtörténik, Jézus a világ végezetén, mely közel van, újból eljön a világra, „hogy mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,21a), legyünk, s eljőjön a háború helyett a béke, a sírás helyett pedig az örök nevetés ideje.

(szerkesztett szöveg)

A történelmi Békés-Bánáti Református Egyházmegye IX. találkozója

„Íme, mily jó és mily gyönyörűsége, amikor együtt lakoznak az atyafiak!” (Zsolt 133,1) E zsoltár szavai jutottak eszembe a IX. Békés-Bánáti találkozó kapcsán, hiszen e találkozó napja ezt a lelkületet tükrözte.

2023. október 7. E nap örökre beíródott a történelemlapokba. Egy terrorcselekményre kapta fel fejét a világ, és aggódva nézte, nézi a fejleményeket.

2023. október 7. A történelmi Békés-Bánáti egyházmegye találkozója nem történelemformáló, mégis várva várt alkalom. Ekkor került sor Erdőhegy-Kisjenőn a IX. találkozóra. Az egyházmegye zászlaját talyvaly Sarkadon vette át az Aradi Református

zet befogadására, így egy sátor felállításával oldottuk meg a problémát. Új értelmet nyert a „kívül tágasabb” kifejezés, mert mint az kiderült, a sátorban helyet foglaló vendégek, köszönhetően a profi kivetítésnek, cseppet sem érezhették magukat másodrangú vendégnek. Ugyanabban az élményben részesültek, mint a templom merev padjaiban helyet foglalók, annyi különbséggel, hogy a kényelmes székekről bármikor felállhattak, szellősebb volt a közeg.

A délelőtti istentiszteleten ft. Bogdán Szabolcs János, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke hirdette az ígét, az 1Kor 12 alapján. Az igehirdetés után nt. Tóbiás Tibor György, az Aradi Refor-

gondolatot, mely szerint aki énekel, kétszeresen magasztalja az Urat.

A szünetben alkalom adódott találkozni régi ismerősökkel, valamint új ismeretéseket kötni. A gyülekezeti teremben gyülekezetünk múltjáról, az 1939-es templomépítésről tekinthetett meg fényképkiállítást a közönség, míg a régi parókián Britrich Erzsébet képzőművész Arad megyei református templomokat bemutató linómetszeteit csodálhatta meg. A belső udvarban kialakított kis vásártéren, illetve a templom mellett kézműves termékeket lehetett vásárolni, és az ingyen könyvek közt kutathattak kényük-kedvük szerint az embernek.

ÚRVACSORAI KÖZÖSSÉGBEN

A délután az úrvacsorai közösségre való ráhangolódás jegyében kezdődött, Puskás Balázs zongorajátéka vezette be az istentiszteletet. Ft. dr. Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke hirdetett ígét, a Lk 14,15–24 alapján. Úrvacsorai ágendával egyházmegyénk esperese szolgált.

A több száz fős egyházi rendezvények egyik kritikus pontja általában a sákramentumok kiszolgáltatásának módja, hogy valóban mindenek ékesen és szép rendben történjenek. Hálás köszönet és dicséret illeti a házigazda gyülekezet presbitériumát, mely szeretetteljes fegyelemmel irányította a gyülekezeti tagok úrasztalához való járulását. Nekik is köszönhetően szépen, rendezetten és gyorsan folyt le az úrvacsoravétel.

Együttlétünk záró mozzanata volt az egyházmegyei vándorzászló átadása. Ezúttal Szerbiába kerül a zászló, jövő esztendőben reménység szerint Torontálvásárhely lesz az otthona a X. Békés-Bánáti találkozóknak.

Egyházmegyénk gyülekezeteinek lelkes odaadása és szolgálatkészsége tette lehetővé, hogy ne csak egy meleg kézfogással engedjük útjára vendégeinket, hanem süteményekkel tarisznyázhassuk fel őket a hosszabb-rövidebb útra.

És hogy mit jelentett nekünk, erdőhegyieknek e találkozó? A vendégek távozása és a nagyon operatív rendrakás után a grillezőterazon leülve egy pohár bor, tea, kávé és a maradék hamburger mellé, mindannyian éreztük: ha valamikor, e mai napon igazán megtapasztalhattuk Isten áldását. Amíg a világ egy pontján egy újabb háború tört ki, mi csendes hálával mondhattunk köszönetet a találkozóért, mely egybekapcsolt valamennyiünket, házigazdákat, szervezőket, vendégeket.

Egyházmegye. Egy év hosszú idő, gondolhatnánk, ezen alkalom megszervezésére mégsem oly sok. Istennek hála, ez a feladat nem egykét emberre hárult, hanem egyházmegyénk egy emberként állt a kezdeményezés mellé. Áldásul szolgált ez az alkalom a házigazda gyülekezet számára is, hiszen olyan évek óta halasztott beruházás, építés indult el, ami már rég esedékes volt, és ami elengedhetetlen ahhoz, hogy méltó helyszíne lehessen Erdőhegy e találkozóknak.

Példaértékű összefogás révén sikerült mindent előkészíteni, hónapokon át tartó szorgos igyekezettel készültek el a szórólapok, tájékoztatók, emléktáskák, ajándékok. A felajánlások, támogatások mind azt bizonyították, hogy milyen sokat jelentett sokaknak ez a találkozó, megtiszteltetésnek vették, hogy házigazdái lehetnek e rangos eseménynek.

TALÁLKOZÁS ÉS SZÁMVETÉS CSENDES HÁLAADÁSSAL

A kezdet kezdetén várható volt, hogy a templom szűknek bizonyul a népes gyüleke-

mátus Egyházmegye esperese köszöntötte a jelenlevőket. Találkozókat megtisztelte jelenlétével és üdvözölte az egybegyűlteket Flavius Chereji, Kisjenő város polgármestere, Bíró Zoltán alpolgármester, egyházmegyei főgondnok, Grezsa Csaba, Magyarország kolozsvári főkonzulja, és Tóth Csaba, Arad megye főispánja.

Ebben az esztendőben is bemutatkoztak az utód-egyházmegyék, de ez igazából nem is annyira bemutatkozás volt, hiszen ennyi idő alatt már megismertük egymást, mint inkább egy Isten iránti csendes hálaadással való számvetés arról, hogy testi-lelki vonatkozásban mit végeztünk az elmúlt esztendőben.

Dr. Hegyi Ádám, a Szegedi Tudományegyetem docense tartott rövid bemutatót a méltatlanul elfeledett gyoroki gyülekezet 18. századi történetéről.

Az ebéd és a szünet előtt az Aradi Református Egyházmegye kórusának lélekemelő szolgálatában gyönyörködhetett a gyülekezet. A Szabó Csilla kórusvezető által felkészített énekkar professzionális szinten dicsőítette Istent, megerősítve a régi

Új gyülekezeti ház épül Paptamásiban

Hároméves várakozás, a tervek és a szükséges dokumentáció elkészítése és jóváhagyása után tavaly tavasszal megkezdődhetett a Paptamási Református Egyházközség gyülekezeti házának az építése.

Pál László, az egyházközség lelkipásztora, Németi Gyula főgondnok és Dubovan Krisztián gondnok fogadott bennünket a paptamási református gyülekezet lelkési hivatalában.

A lelkipásztort 2016-ban hívta meg a gyülekezet, az előtte itt szolgáló Bereczki András lelkész nyugdíjba vonulása után. A kántori szolgálatot a tiszteletes asszony vállalta el.

A hét év alatt nagyon sok mindent építettek, javítottak, s ezekbe a munkákba a gyülekezet is szívesen bekapcsolódott, akár kézi erővel, akár adománnyal, akár mindkettővel. A hosszas és tartalmas beszélgetésből kiderült, hogy az épülő gyülekezeti ház helyén az egyházközség tulajdonában levő régi, leromlott iskolaépület állt. Az alap nélküli, rossz állapotú ház felújításának gondolatát a presbitérium elvetette, mivel az előzetes számítások szerint szinte ugyanannyiba került volna a felújítás, mint egy új építmény emelése. Ezért 2020-ban úgy határoztak, hogy megépítik az új gyülekezeti házat, de az volt a nagy kérdés, hogy miből. Ám a kérdésre válasz is volt: hitből! A vágy az volt, hogy szellemi és lelki otthon váljék a gyülekezeti házból, hogy olyan hajlék épüljön, amely sok hasznos és léleképítő alkalomnak ad majd helyet, és ezért áldás száll a benne szorgoskodókra.

A határozatot tett követte, hosszas bürokratikus eljárások után megkapták az engedélyeket. 2022-ben pályáztak a Vallásügyi Államtitkárságon anyagi támogatást kérve, hogy megkezdhessék a munkálatokat. Így sikerült megépíteni az alapot és a falakat.

Dubovan Krisztián gondnoktól megtudtuk, hogy a Vallásügyi Államtitkárságon nyert pályázatból, a gyülekezeti önrészből, adományokból és a holland oosterwoldei református testvérek hozzájárulásával idén elkészítették a tetőszerkezetet is. Pál László lelkész kiemelte, hogy nagyon jó a kapcsolat az önkormányzattal, a polgármesterrel, Matyi Miklóssal. Németi Gyula, a gyülekezet főgondnoka egyben alpolgármester is, Dubovan Krisztián gondnok pedig helyi tanácsos és vállalkozó is.

A külső építkezéssel egyidejűleg belső építkezés is folyik a gyülekezetben. Bekapcsolódva a beszélgetésbe, Németi Gyula főgondnok örömmel újságolta el, hogy a leendő konferenciaterem befogadóképessége 80-90 fő. Ide helyezik majd át a most is működő gyülekezeti alkalmakat: a heti bibliaórát, gyermek- és ifjúsági foglalkozásokat, gitár- és furulyapróbákat, kórus- és zenekari próbákat.

Ez a gyülekezeti ház otthont adhat a nyári gyermekbibliahétnek, presbiteri bibliaóráknak, nyári ifjúsági táboroknak, kistérségi, de akár egyházmegyei presbiteri, nőszövetségi, ifjúsági találkozóknak is. A lelki élet növekedésében a lelkész szerint az utóbbi években megszervezett gyülekezeti csendes napok is rendkívül fontosak. Az immár hat-szor megtartott családos, többgenerációs táborok testi és lelki feltöltődést nyújtanak. A résztvevők felvonulnak a hegyekre, hitmélyítésre, bibliatanulmányozásra, és túráznak is. Nincs téroró, lehet pihenni és elmélyülni.

A tiszteletes és az egyházközség vezetősége fontosnak tartja, hogy köszönetet mondjon mindazoknak, akik segítenek az építkezés fedezetének előteremtésében, de elsősorban mindenkiben egyedül Istené a dicsőség.

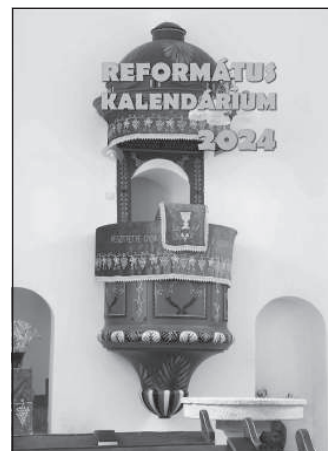
TÓTH ZSIGMOND BÉLA

Hamarosan megvásárolható a Református Kalendárium!

November végén már kapható a lelkipásztori hivatalokban 25 lejes áron.

A tartalomból: Bogdán Szabolcs János: *Jöjjetek énhozzám!* Nagy András: *210 éves az égerháti református templom;* Miklós Csaba Péter: *A felújított hegyközsatári templom;* Erdei János: *Reformáció Szilágysomlyón és környékén;* Szilágyi Zoltán: *A presbiter és az ő egyháza;* Letették az új hadadi református templom alapkövét; Farkas Antal: *Apák (vasár)napja;* História – Történelmi évfordulók: Serdült Benke Éva: *Howvéd sorsok üzenete – A székely hősök emlékére;* Emödi András: *Egyházkerületünk legkorábbi naptárai, kalendáriumai;* Serdült Benke Éva: *Kecskeméthy István – aki hitvalló és eretnek volt egyszerre;* Emödi András: *Történelmi értékű nyomtatványaink digitalizálása;* Visky István: *A Jugoszláviai Református Egyház;* Gellén Sándor: *„Hetven év Isten igájában” – Széll György volt nagybányai esperes élete;* Szilágyi Aladár emlékére: *Veletek – Farkas Antal igehirdetése.* Irodalmunk kincsestára: *Fáy András, a haza mindenese;* *Bajza József, a színházpártoló reformer író;* *Arany László;* *Gyóni Géza, a világháborús hős költő;* *Nyíró József, a székely lélek és a havasok ismerője;* *Kodolányi János;* *Kacsó Sándor, a székely népi író;* *Karácsony Benő, a jogász író (Járosi Éva összeállítása).* Pocsveiler Ilona: *„Egész életem meghallgatott imádság” (Túrmezei Erzsébet életpályája).* Gellért Gyula: *A halhatatlan Kölcsény.* Hisszük és valljuk: *A református vallásról;* *Vetési László: Magyar református egyház – de milyen nyelven?;* *Csomay Árpád: Az Istennel való kapcsolatunk.* Pataki István: *Szentségek.* Teremtett világ: *A méhek fontosságáról;* *Papagájok tartása.* Visszatekintő: *Egyházkerületi események 2023-ban.* Húsz éve írtuk. Tíz éve írtuk. *Viccek. Keresztrejtvények. Rejtvények gyermekeknek. Jelentős évfordulók 2024-ben.*

A borítón az égerháti templom szószéke látható.

Rendelje meg lelkipásztoránál a 2024-es Református Kalendáriumot!

Kalotaszentkirályon tartotta őszi ülését a Romániai Református Egyház Zsinata

Most először történik meg a Zsinat életében, régen volt ilyen, hogy együtt lehetnek az egyházközség, egyházmegyék, egyházkerületek képviselői. Talán megkezdődik most valami, amikor a zsinati üléseket egy egyházközségben tartják meg.

A Romániai Református Egyház Zsinata rendes ülését tartotta Kalotaszentkirály-Zentelkén, ezen a rendezett, hagyományait őrző településen, ahol még elevenen élnek a népszokások: a karácsonyi kántálás és betlehemezés, az újévi köszöntés, a húsvéti locsolás, a szüreti bál. Megőrizték a pompás népviseletet, s ünnepnapokon öltik fel. Nagy tisztelettel és megbecsüléssel fogadják az ide látogatókat, s az utcán gyerekek, fiatalok, felnőttek egyaránt Békesség Istentől! köszöntéssel üdvözlik egymást és az idegeneket.

A zsinati ülés áhítattal kezdődött a kalotaszentkirály-zentelkei társegyházközség templomában. Dr. Bibza Gábor esperes, a zsinat ülésvezető elnöke tartott áhítatot, az 1Kor 14,40-re alapozva: „Azonban minden illendően és rendben történjék.”

„A Romániai Református Egyház Zsinatának tagjai azért jöttek most ide Kalotaszentkirályra, hogy őrködjének az anyaszentegyház rendje felett,... hogy ne csak a mában, de a jövőben is legyen romániai magyar református egyház, ... ha ezt a rendet meg tudjuk tartani, akkor lesz holnap...” – hangzottak az esperes szavai.

Az istentisztelet után elsőként Kató Béla, az Erdélyi Református Egyházkerület püspöke, zsinati elnök köszöntötte a gyülekezetet és a zsinati tagokat, majd elmondta: „...most először történik meg a Zsinat életében, hogy együtt lehetnek az egyházközség, egyházme-

gyék, egyházkerületek képviselői,... talán megkezdődik most valami, amikor a zsinati üléseket egy egyházközségben tartjuk meg. Külön köszönöm, hogy itt vannak a fiatalok, mert mi azért vagyunk, hogy tudásunkat átadjuk nekik, hogy tovább vigyék azt... meg kell tartani és tovább vinni református hitünket és hagyományainkat” – értekezett a püspök.

Majd az egyházmegye esperese, a település szülötte, Vincze Minya István és a helyi gyülekezet lelkipásztora, Lukács Endre köszöntött.

A második nap Kató Béla püspök áhítatával kezdődött az egyházközség gyülekezeti házában levő gyűlésteremben, majd dr. Bibza Gábor ülésvezető elnök felkérte Puskás Csa-

ba jegyzőt a számbavételre, elfogadták a napirendi pontokat, és a tárgysorozatok rendjén megkezdődött azok megvitatása. A Romániai Református Egyház törvényeire és szabályzataira beterjesztett kiegészítő és módosító beadványokat elsőként a szakbizottságok vizsgálják felül, és ha indokolt, figyelembe véve minden esetben az érvényben lévő jogkört, megteszik a kiegészítéseket és módosításokat, majd a ft. Zsinat elé terjesztik őket megvitatásra és elfogadásra. A Zsinat feladata a törvényhozás, s a törvény a kihirdetése után mindenkire nézve kötelezővé válik.

A két nap alatt a vendéglátók szeretetvendégségben részesítették a Zsinat tagjait.

TÓTH ZSIGMOND BÉLA

Szeretettel szolgálni

Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét! (Gal 6,2)

A Diakonia Keresztyén Alapítvány Szatmárnémeti Fiókszervezete 2023. október 27-én meglátogatta a Református Gimnázium alsó tagozatos diákjait, hogy a gyerekek kicsit betekintést nyerjenek abba a fajta szeretetszolgálatba, amellyel az alapítvány foglalkozik.

Diakonia – szeretetszolgálat – szeretettel szolgálni – ez a diakónia feladata: odafigyelni embertársainkra, meglátni más problémáját és lehetőségeinkhez képest segíteni, megoldani azt.

Erre a fajta segítségnyújtásra próbálták a gyerekek figyelmét irányítani, hiszen „a

jó cselekedetek boldoggá tesznek!” – hangzott el a gyerekek körében. Zenés bemutató és játékos feladatok segítségével igyekeztek megfejteni, hogy „miért fontos jól tenni másokkal?”

Nagyon sok értékes választ kaptak, köztük a legfontosabb: ha másokon segítünk, a szívünk megtelik szeretettel; ha látjuk mások nehézségeit, sokkal jobban értékeljük azt, amink van. Ha segítünk másokon, ránk mosolyognak, hálásak lesznek nekünk, értékesebbnek érezzük magunkat, hiszen olyat teszünk, amitől jobb lesz a világ.

„Hálásak vagyunk a mosolygós gyerekekért és a szeretetteljes fogadtatásért! Isten áldását kérjük minden kisdíák, pedagógus és diakónus életére, hogy szeretettel és türelemmel tudjanak szolgálni Istennek és egymásnak” – mondták a szervezők.

RÁCZ ERVIN

Jubileumi ünnepség Katalinban

Ísmét rangos esemény színhelye volt a koltó-katalini egyházközség október 15-én. Ezúttal a „kistestvér”, a katalini egyházközség emlékezett meg a jelenlegi templom alapkövetésének 150. évfordulójáról.

Rangosnak minősítettem az ünnepi alkalmat, mert a délután 3 órakor kezdődött istentiszteleten a Királyhágómelléki Református Egyházkerület első órallója, Bogdán Szabolcs János püspök hirdette Isten ígését a 100. zsoltár alapján. Három gondolatra fűzte fel az ige üzenetét: öröm, Isten nagysága, hálaadás. A szolgálatot szépen keretezte a néhány katalini taggal kiegészült koltói kórus éneke.

Ezt követően Ecsedi Árpád, a gyülekezet lelkipásztora köszöntötte az egyházi és világi méltóságokat a többi megjelenttel együtt, s felkérte Gellén Sándort, hogy ossza meg gondolatait az egybegyűttekkel. A Nagybányai Református Egyházmegye esperese az 51. zsoltár 12–13. verse alapján helyezte történelmi kontextusba az ünnepi alkalmat, s kérte Isten áldását a gyülekezet életére.

Őt Tilki Attila, a Magyar Országgyűlés fideszes képviselője, a Külügyi Bizottság elnöke követte a sorban. Beszéde különleges ötvözetét adta a kultúrtörténeti és egyháztörténeti összefüggésnek.

Erre hangolódott rá Kádár Panna szavalata, a nagy átéléssel elmondott Reményik-vers, a *Templom és iskola*. S hogy teljes legyen a műélvezet, Koltó-Katalin régi barátai, a sárospataki 8kor Színház három

tagja, a fenti költemény megzenésített változatát (Kormorán együttes) adták elő, Wass Albert-üzenettel fűszerezve.

Az egyházmegye lelkészei és Koltó-Katalin két testvérgyülekezetének – Tiszánánának és Járminak – a lelkipásztora egy-egy igeverssel köszöntötték az egybegyűlteket.

A templomi szertartás a házigazda lelkipásztor Katalinra vonatkozó rövid történelmi ismertetőjével, illetve ajándékozással zárult. Ennek keretében a püspök és jelen levő hitvestársa, valamint az őket elkísérő három gyermekük (a hatból) egyebek mellett egy különleges ajándékot vehetett át: a katalini templom mézeskalácsból készített mását a püspöki család hat gyermekének szívecskékre írt nevével. Ezt, a tiszteletes asszony ötlete alapján, Tar Brigitta tanítónő készítette el. A templomból távozók süteményt és egy szintén mézeskalácsból készített miniatűr templomot kaptak.

Csendesen alkonyba fordult a délután, amikor a koltói kultúrházban mintegy 160 teríték mellé letelepedhettek a közelebről és távolabbról érkezett vendégek, s részesei lehettek a kataliniak vendégszeretetének. Ugyanúgy, ahogy a 150 évvel ezelőtti egykori följegyzés megörökíti: „A felszentelés alkalmával a vendégeket az egyházközség terhére részben a lelkipásztor, részben a gondnok látja el.”

Szép példája minden ilyen alkalom annak, hogy „...ímé, mily jó és mily gyönyörűsége, amikor együtt lakoznak az atyafiak” (Zsolt 133,1).

VARGA KÁROLY

Az írás megmarad

Varga Károly nyugalmazott esperes, koltó-katalini lelkipásztor gondolt egy nagyot, s egy kötetbe gyűjtötte össze termékeny élete írásait. Megjelentek ezek már különböző újságok hasábjain, ám a kötetben lapozgatva egy sokoldalú, társadalmi témákra érzékeny emberről, lelkészről, egy terhelt és ellentmondásos romániai, erdélyi korszakról kapunk összképet.

Tőkés László nyugalmazott püspök, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács elnöke írt előszót a könyvhöz, emlékeztetve az 1989-es rendszerváltás előtti, egyházellenes korszakra, amikor egyházi emberek, lelkészek esetleg a fióknak írogathattak, de ott is rejtve őrizték. Nyugdíjasként magam is Tőkés László tisztelőjeként, Varga Károlynak is kortársaként kifejezetten értékelem ezt az olvasásra serkentő Előszót. Olvasás közben egyébként gyakran találkozunk a mostanában méltánytalanul mellőzött püspök nevé-

vel és a Ceaușescu-rendszerben elviselt lelkesi sérelmeinkkel.

E könyvnek utószavát pedig az a Rostás Szabolcs jegyezte, aki korábban a *Krónika* című nyomtatott napilap szerkesztője volt. Volt, mert már azt is megszüntették. „Varga Károly publicisztikáját olvasva évtizedek múlva is hiteles képet kap az utókor az erdélyi, anyaországi, Kárpát-medencei magyarságot foglalkoztató kérdésekről.” (Rostás Sz.)

Megelevenedik a könyvben Koltó-Katalin gazdag gyülekezeti múltja és jelene mellett a Teleki-kastély, Petőfi Sándor történelmi és irodalmi értéke, a Bányavidék apadó magyarságának küzdelme a megmaradásért. Esperesként az évi közgyűlések száraznak vélt jelentéseiben találkozunk a vezető-testvér együttérzésével szolgatársai iránt. Éles szemmel veszi észre a szerző a rendszerváltás utáni harminc esztendő magyarság elleni, gyakran kifinomult támadásait, az egyház fa-

lait ostromló beteges irányzatok begyűrzését, és mint aki nem engedelmeskedik annak a szintén torz elgondolásnak, hogy a „pap ne politizáljon”, sok mindenre figyelmesen reagál.

A kötet pontos címe: *A szó elszáll, az írás megmarad*. Ajánlom lelkészeknek, egyháztagoknak egyaránt.

BERECZKI ANDRÁS

Felhívás – Adakozás a hadadi templom építésére

Nagytszeteletű Lelkipásztorok, Presbiterok, Gyülekezeti Tagok! Kedves Testvéreim!

Az új hadadi református templom alapkövetésénél, május 5-én, közadakozást hirdettünk. Felhívásunkat sokan hallották meg, nagylelkűen adakozva a célra. Köszönjük mindazoknak, akik az elmúlt hónapokban eljuttatták adományaikat Egyházkerületünkhöz, Istennek adva hálát híveink adakozó jókedvéért. Sajnos, a munkálatok megkezdéséhez nem elegendő a befolyt mintegy 100 000 lej, ezért – Igazgatótanácsunk döntése nyomán – megismételjük előbbi felhívásunkat. Kérjük lelkipásztor testvéreinket, hirdessék kitartóan az adakozási lehetőséget! Kérjük híveinket, e válságos időben is álljanak ha-

dadi református testvéreink mellé, pénzadományukkal támogatva az építkezést!

Arra kérünk mindenkit, akit a Lélek arra indít, hogy a következő számlára utalja az adományait, megjelölve az adományozás célját (Hadadi templom):

RO17OTPV220000227590RO18 –
OTP Bank Eparhia Reformată de pe lângă
Piatra Craiului, CUI 4390305.

Az Isten gazdagon áldja meg a jókedvű adakozókat!

Szeretettel küldjük köszöntésünket:

BOGDÁN SZABOLCS JÁNOS PÜSPÖK
ÉS BARA LAJOS ISTVÁN FŐGONDNOK

Segítségre
van szüksége vagy segíteni szeretne?

Hívjon bizalommal
hétfőtől péntekig 15–20 óra között!

TELEFONOS SZERETETSZOLGÁLAT
0265 55 55 55

Kolozsvár · 2009
Marosvásárhely · 2011
Nagyvárad · 2021

www.telsz.ro
office@telsz.ro
telsz

	MAFLA	ELEMI TÖLTÉS JELE	MÉRTANI TEST	AZ ŐN VEGYJELE	DRAGON BALL ...	
1						Ü
NÉVELŐ		... GROS (NAGYBAN)			LUXEMBURGI AUTÓJEL	
ÜZEMI RÉSZLEG		EINSTEINIUM		A LAKÁSBA	BÍZNI KEZD!	
ENERGIA JELE				OPERÁLÓ		
	2	KÁBÍTÓSZER	TALAJT EGYENGET ... TOLSZTOJ: ÍRÓ			
... RIGHT! (RENDBEN)			KÁRTYA-JELZÉS FÜZŐVÉG!	DÜHÖS KEZDET! TOJÁS NÉMETÜL		ELEKTRON JELE OMÁNI AUTÓJEL
VÁCI MIHÁLY MADARA				... ATYAFIAK AZ IDŐ JELE		
	Ü					TONNA, RÖVIDEN

ALPIN BIST

Templomok, műemlékek, egyházi épületek felújításában és karbantartásában nyújtunk segítő kezet. Tornyok, toronydíszek festése, felújítása, bádogolása;

villámhárítók és ereszcatornák szerelése ipari alpin technikával, állványozási költségek nélkül.

Ha pontos és precíz munkára van szüksége:

Alpinbist Kft.
0755-312.904 | office@alpinbist.ro

Fricska – Karácsonyi hajsza

Egy anya elment a két gyerekével karácsony előtt vásárolni. A gyerekek mindent meg akartak venni, amit a polcon láttak. Órákig tartott a bevásárlás. Végül, már a nap végén, amikor a nő utat tört a zsúfolt lift felé és sikeresen beszállt, így sóhajtott fel: „Legszívesebben felakasztanám azt, aki ezt az egész karácsonyt kitalálta!” A felvonó hátuljából valaki halkán csak ennyit mondott: „Ne aggódjon. Már megtörtént. Keresztre feszítettük.” A felvonót betöltötte a csend.

Áldott karácsonyt
és boldog új évet kívánunk
minden kedves olvasónknak!

